

WESP JEUGDZORG
Componistenlaan 55a
2215 SN VOORHOUT
T 0252-372053
F 0252-371152
E jeugdzorg@wespweb.nl
W www.wespweb.nl

Maart 2009

Eigen Kracht-conferenties Jaarcijfers 2008

Colofon

Titel	:	Eigen Kracht-conferenties. Jaarcijfers 2008
Auteur	:	Peter Gramberg
Uitgever	:	Stichting WESP, Voorhout
Medewerkers Stichting WESP	:	Fiet van Beek (projectleiding), Mariël Floor, Peter Gramberg, Rick van de Locht en Marcia van der Meer
Opdrachtgever	:	Eigen Kracht <i>Centrale</i> , Zwolle
Met dank aan	:	Rob van Pagée, Marianne Goorhuis, de regiomanagers van Eigen Kracht en de Eigen Kracht-coördinatoren die in 2008 een Eigen Kracht-conferentie hebben afgerond.
Ontwerp omslag	:	Laurien Stam, Zwolle
ISSN nummer	:	1876-9713

©2009 Stichting WESP (II)

Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting WESP (II).

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 jo. het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471, en art. 17 Auteurswet 1912, dient men de krachtens art. 17 lid 2 Auteurswet 1912 verschuldigde vergoeding vooraf met WESP BV overeen te komen en te voldoen. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze rapportage in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot Stichting WESP (II) te wenden.

No part of this report may be reproduced in any form, by print, photo-print, microfilm or any other means without written permission from Stichting WESP (II).

Inhoudsopgave

1	Opzet van het onderzoek	7
1.1	Inleiding.....	7
1.2	Doel.....	7
1.3	Onderzoeksvragen	7
1.4	Methode van onderzoek	9
1.5	Verloop van het onderzoek.....	10
1.6	Terminologie	12
2	Aanmelding bij Eigen Kracht	15
2.1	Inleiding.....	15
2.2	Aantal meldingen per provincie	15
2.3	Wachlijsten.....	16
2.4	Aanmelders.....	16
2.5	Duur hulpverlening.....	17
2.6	Achtergrondproblematiek	17
	2.6.1 Problemen kinderen	17
	2.6.2 Achtergrondproblematiek volwassen hoofdpersonen	18
2.7	Zorgen en vragen	19
	2.7.1 Zorgen en vragen kinderen al dan niet in combinatie met volwassenen..	19
	2.7.2 Zorgen en vragen volwassenen	20
2.8	Achtergrondinformatie aangemelde kinderen	21
	2.8.1 Aantal.....	21
	2.8.2 Leeftijd	21
	2.8.3 Geslacht.....	22
	2.8.4 Etniciteit	22
	2.8.5 Verblijfplaats	22
	2.8.6 Woonplaats.....	23
2.9	Achtergrondkenmerken aangemelde volwassenen	23
3	Geen Eigen Kracht-conferentie (fase 1)	25
3.1	Inleiding.....	25
3.2	Feitelijke gegevens fase 1 zaken	25
	3.2.1 Aantal.....	25
	3.2.2 Reden van niet doorgaan	26
	3.2.3 Aantal contacten	27
	3.2.4 Fase 1 zaken per aanmelder.....	27
	3.2.5 Duur hulpverlening.....	28
	3.2.6 Achtergrondproblematiek	28
	3.2.6.1 Problemen kinderen.....	28
	3.2.6.2 Problemen volwassen hoofdpersonen	29
	3.2.7 Zorgen en vragen	30
	3.2.7.1 Zorgen en vragen kinderen	30
	3.2.7.2 Zorgen en vragen volwassen hoofdpersonen	30
	3.2.8 Achtergrondkenmerken kinderen	30
	3.2.8.1 Aantal	30
	3.2.8.2 Leeftijd	30
	3.2.8.3 Geslacht.....	31
	3.2.8.4 Etniciteit	31

3.2.8.5	Verblijfplaats	31
3.2.9	Achtergrondkenmerken volwassen hoofdpersonen	31
3.3	Mening en indrukken van professionele aanmelders (fase 1)	32
3.3.1	Aantal en achtergrond respondenten	32
3.3.2	Reden van niet doorgaan	32
3.3.3	Effect van de inzet van Eigen Kracht	33
3.3.4	Tevredenheid over samenwerking met Eigen Kracht	33
4	Conferentiefase (fase 2).....	35
4.1	Inleiding.....	35
4.2	Aantal Eigen Kracht-conferenties per provincie	35
4.3	Duur van voorbereiding	36
4.4	Aanmelders.....	36
4.5	Duur hulpverlening.....	37
4.6	Achtergrondproblematiek	37
4.6.1	Problemen kinderen	37
4.6.2	Problemen volwassen hoofdpersonen	38
4.7	Zorgen en vragen	39
4.7.1	Zorgen en vragen kinderen	40
4.7.2	Zorgen en vragen volwassen hoofdpersonen	40
4.8	Achtergrondkenmerken kinderen	41
4.8.1	Aantal.....	41
4.8.2	Leeftijd	41
4.8.3	Geslacht.....	41
4.8.4	Etniciteit	41
4.8.5	Verblijfplaats	41
4.9	Achtergrondkenmerken volwassen hoofdpersonen	42
4.10	Locatie van de Eigen Kracht-conferentie	42
4.11	Tijdstip.....	42
4.12	Duur	42
4.13	Aantal deelnemers.....	43
4.14	Afwezig	43
4.14.1	Wel uitgenodigd, niet aanwezig.....	43
4.14.2	Niet uitgenodigd, niet welkom	44
4.15	Resultaat.....	44
4.16	Inhoud plan	44
4.16.1	Wijziging verblijfplaats	44
4.16.2	Vraag om professionele hulp.....	45
4.16.3	Evaluatie	45
4.16.4	Noodplan	45
5	Follow-up.....	47
5.1	Inleiding.....	47
5.2	Moment van follow-up.....	47
5.3	Aantal personen.....	48
5.4	Mate van uitvoering	48
6	Tevredenheid professionele aanmelders	51
6.1	Inleiding.....	51
6.2	Informatie	51
6.3	Waardering Eigen Kracht-conferentie	51
6.4	Waardering plan	52

6.5	Waardering voor Eigen Kracht-coördinator.....	53
6.6	Waardering Eigen Kracht-regiomanager.....	54
6.7	Overige opmerkingen en suggesties.....	54
7	Tevredenheid volwassen deelnemers uit familie en sociaal netwerk.....	57
7.1	Inleiding.....	57
7.2	Informatie.....	57
	7.2.1 Inleiding.....	57
	7.2.2 Voldaan aan informatiebehoefte.....	58
7.3	Meewerken aan een oplossing.....	58
	7.3.1 Inleiding.....	58
	7.3.2 Informatie geven.....	58
	7.3.3 Vragen.....	58
	7.3.4 Zeggen.....	59
	7.3.5 Meewerken aan een oplossing.....	59
	7.3.6 Op gemak voelen.....	59
7.4	Waardering Eigen Kracht-conferentie en besloten tijd.....	59
7.5	Waardering plan.....	60
7.6	Waardering coördinator.....	60
7.7	Waardering professionele aanmelder.....	61
7.8	Overige opmerkingen en suggesties.....	61
8	Tevredenheid kinderen en jongeren.....	65
8.1	Inleiding.....	65
8.2	Achtergrondkenmerken respondenten.....	65
8.3	De Eigen Kracht-conferentie.....	65
8.4	Het plan.....	66
8.5	De coördinator.....	66
8.6	Overige opmerkingen.....	67
9	Samenvatting en conclusies.....	69
9.1	Inleiding.....	69
9.2	Aanmeldingen.....	70
9.3	Resultaat en verloop Eigen Kracht-conferenties.....	71
9.4	Vergelijking zaken wel en niet Eigen Kracht-conferentie.....	72
9.5	Follow-up.....	72
9.6	Tevredenheid professionele aanmelders.....	72
9.7	Tevredenheid volwassen deelnemers uit familie en sociaal netwerk.....	73
9.8	Tevredenheid deelnemende kinderen en jongeren.....	73
9.9	Conclusies en trends.....	73
	Bijlagen.....	77
	Bijlage 1: Registratie Eigen Kracht Follow-up van de conferentie.....	79
	Bijlage 2: Tevredenheid professionele aanmelder Eigen Kracht-conferentie.....	83
	Bijlage 3: Tevredenheid kind/jongere Eigen Kracht-conferentie.....	87
	Bijlage 4: Tevredenheid volwassen deelnemer Eigen Kracht-conferentie.....	91
	Bijlage 5: Vragenformulier professionele aanmelder Eigen Kracht-conferentie (fase 1)...	97
	Bijlage 6: Woonplaats hoofdpersonen Eigen Kracht-conferenties.....	101
	Referenties.....	103

1 Opzet van het onderzoek

1.1 Inleiding

Eigen Kracht is een besluitvormingsmodel waarin families zelf beslissen over wat zij nodig hebben aan hulp en steun om problemen van mensen in hun familie te kunnen oplossen. De hoofdpersoon in dit besluitvormingsproces is meestal een kind, maar het kan ook een volwassene zijn. Hoewel organisaties die zorg of steun verlenen veelal de aanmelders zijn, ligt de verantwoordelijkheid voor het maken van het plan niet bij hen maar bij familie en netwerk. Professionals werken mee door het geven van informatie en bij het goedkeuren van het plan, indien er sprake is van jeugdbescherming. Bij de uitvoering van dit plan worden zowel hulpbronnen van binnen als buiten de familie benut; afhankelijk van de inhoud van het plan kan daarbij de medewerking van professionals nodig zijn (van Beek, 2003a).

Eigen Kracht is de Nederlandse naam voor een model dat internationaal bekend staat als 'family group conferencing'. Kenmerkend voor dit model is het werken met een besloten tijd en onafhankelijke coördinatoren. Het is afkomstig uit Nieuw Zeeland. In Nederland werden de eerste Eigen Kracht-conferenties in 2001 gehouden. Sindsdien is er sprake van een jaarlijkse toename van zaken. Werden er in 2001 21 zaken afgerond, in 2008 zijn dit er 471. Vanaf het begin is de invoering gevolgd met onderzoek en zijn gegevens verzameld die van belang zijn voor de implementatie van het Eigen Kracht-model. In de afgelopen jaren zijn de resultaten van Eigen Kracht-conferenties in Nederland gepubliceerd (van Beek, 2003a, 2003b, 2004b; 2005a; 2006a; 2007; Gramberg, 2008; van Beek en Gramberg, 2003; Gramberg, 2007). Dit verslag bevat de cijfers van het jaar 2008.

1.2 Doel

Het doel van het onderzoek is tweeledig. Het gaat enerzijds om het achterhalen van feitelijke gegevens in 2008 rond aanmeldgedrag, aantallen Eigen Kracht-conferenties, de gang van zaken tijdens de conferenties en de follow-up na drie maanden. Dit om een gedegen onderbouwing te kunnen geven van relevante achtergrondvariabelen om mogelijke onderzoeks- en implementatie-vraagstukken te beantwoorden ten aanzien van het functioneren van Eigen Kracht-conferenties.

Daarnaast gaat het om het verkrijgen van inzicht in de mate van tevredenheid over de Eigen Kracht-conferentie van aanmelders, kinderen en jongeren en overige deelnemers aan de Eigen Kracht-conferenties. Oftewel: hoe waarderen professionele aanmelders en leden van familie en sociaal netwerk de inzet van en het deelnemen aan een Eigen Kracht-conferentie?

1.3 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen met betrekking tot het aanmeldgedrag zijn:

- welke personen of organisaties melden bij Eigen Kracht aan?
- wat is de reden van de aanmelding? Over welke vraag dient een plan gemaakt te worden?
- wat is de achterliggende problematiek van de aangemelde gezinnen? Hoe lang is er

hulpverlening in deze gezinnen?

- om hoeveel kinderen of volwassen hoofdpersonen gaat het? Van welke leeftijd, geslacht, etniciteit? Waar wonen en verblijven zij?

De onderzoeksvragen met betrekking tot het resultaat van de inzet van Eigen Kracht zijn:

- hoeveel tijd zit er tussen het moment van aanmelding en het daadwerkelijk starten van de voorbereiding van de Eigen Kracht-conferentie? Is er sprake van een wachttijd? Zo ja, hoe lang is de wachttijd?
- hoe vaak leidt een aanmelding bij Eigen Kracht tot een familiebijeenkomst (Eigen Kracht-conferentie)? Hoeveel tijd zit er tussen het moment van aanmelding en het houden van de Eigen Kracht-conferentie?
- als een aanmelding niet tot een Eigen Kracht-conferentie leidt, wat is daarvan dan de reden?
- welke gegevens (aanmelder, achtergrondkenmerken, problematiek) zijn bekend over de zaken die wel tot een Eigen Kracht-conferentie leiden?
- welke gegevens (aanmelder, achtergrondkenmerken, problematiek) zijn bekend over de zaken die niet tot een Eigen Kracht-conferentie leiden?
- wat zijn effecten van de inzet van Eigen Kracht in zaken die niet tot een conferentie leiden?
- in hoeverre zijn er verschillen en overeenkomsten (aanmelder, achtergrondkenmerken, problematiek) in de zaken die wel tot een Eigen Kracht-conferentie leiden en zaken bij wie dit niet het geval is;
- hoe vaak slagen families erin binnen een Eigen Kracht-conferentie een plan te maken?
- hoe vaak worden deze plannen als veilig geaccepteerd door de professionele aanmelders?
- in hoeverre bevatten de plannen een evaluatiemoment?
- In hoeverre bevatten de plannen een 'noodplan'?
- hoe vaak vragen families professionele hulp?
- hoe vaak veranderen kinderen door de Eigen Kracht-conferentie van verblijfplaats?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de Eigen Kracht-conferentie zijn:

- hoeveel mensen nemen deel aan een Eigen Kracht-conferentie? Wat is hun positie ten opzichte van het de hoofdpersoon? Welke professionals?
- hoe vaak komen mensen niet op de Eigen Kracht-conferentie, terwijl zij daarvoor wel zijn uitgenodigd? Hoe vaak worden potentiële deelnemers uitgesloten?
- waar en wanneer worden Eigen Kracht-conferenties gehouden?
- hoe lang duren Eigen Kracht-conferenties?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de follow-up van de Eigen Kracht-conferenties zijn:

- in hoeverre zijn de plannen na drie maanden uitgevoerd?
- zijn de ondervraagden gelijkgestemd in hun oordeel over de uitvoering?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de tevredenheid van de professionele aanmelder zijn:

- in hoeverre zijn de aanmelders voldoende geïnformeerd?
- hoe waardeert de aanmelder de Eigen Kracht-conferentie? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waardeert de aanmelder het plan dat in de Eigen Kracht-conferentie wordt gemaakt? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waardeert de aanmelder de samenwerking met Eigen Kracht? Welke factoren spelen in die beoordeling een rol?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de tevredenheid van (volwassen) leden van familie en sociaal netwerk zijn:

- in hoeverre zijn zij voldoende geïnformeerd? Door wie?
- In hoeverre was de gegeven informatie duidelijk? Door wie verstrekt?
- In hoeverre is hen gevraagd aan welke informatie zij behoefte hadden?
- In hoeverre hebben zij zelf informatie kunnen toevoegen?
- in hoeverre hebben zij inbreng kunnen hebben tijdens de Eigen Kracht-conferentie?
- hoe waarden zij de Eigen Kracht-conferentie? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de tevredenheid van de kinderen zijn:

- om hoeveel kinderen gaat het?
- in welke hoedanigheid nemen zij deel aan de Eigen Kracht-conferentie?
- hoe waarden zij de Eigen Kracht-conferentie en de besloten tijd? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waarden zij het plan dat in de Eigen Kracht-conferentie is gemaakt? Welke factoren spelen in die beoordeling een rol?
- hoe waarden zij de contacten met de Eigen Kracht-coördinator? Welke factoren spelen in die beoordeling een rol?

1.4 Methode van onderzoek

Onderzoek feitelijke gegevens

Het onderzoek naar de feitelijke gegevens heeft plaatsgevonden door analyse van schriftelijke en digitale bronnen. Elke Eigen Kracht-coördinator die met een zaak gestart is, is gevraagd na afronding hiervan het registratieformulier in te vullen. Tot 1 oktober 2008 dienden zij in te loggen op een speciale website ten behoeve van het onderzoek. Met ingang van 1 oktober 2008 is het registratieformulier te bereiken via de website van de Eigen Kracht *Centrale*. De resultaten van de registratieformulieren zijn gekoppeld aan een SPSS-bestand, een statistisch rekenprogramma. Dit bestand is geanalyseerd. Er zijn rechte tellingen gemaakt en kruisverbanden gezocht.

Vanwege de waarborging van de privacy van de familieleden, is de Eigen Kracht-coördinatoren gevraagd niet de namen van de betrokkenen op te geven. Wel is hen verzocht kenbaar te maken in welke relatie de verschillende betrokkenen staan tot het kind of de volwassen hoofdpersoon.

Onderzoek follow-up

Voor het onderzoek naar de uitvoering van de plannen na drie maanden is gebruik gemaakt van een follow-up formulier (zie bijlage 1). Dit formulier is ontwikkeld in het kader van andere onderzoeken over Eigen Kracht. Voor het onderzoek naar de jaarcijfers 2008 zijn alleen de antwoorden op de eerste (gesloten) vragen geanalyseerd. In de formulieren staan zowel open als gesloten vragen. Om deze gegevens te kunnen verwerken is een analysekader ontwikkeld. Teneinde de voornamelijk rechte tellingen te kunnen maken zijn de gegevens ingevoerd in Excel. De antwoorden op de open vragen zijn deels gecategoriseerd en geteld, deels woordelijk uitgetypt en geanalyseerd.

Onderzoek tevredenheid

Het onderzoek naar de tevredenheid van de deelnemers heeft plaatsgevonden door analyse van drie schriftelijke vragenlijsten. Eén vragenlijst is na afloop van de Eigen Kracht-conferentie verspreid onder de professionele aanmelders (zie bijlage 2), de andere vragenlijst onder de (volwassen) deelnemers uit familie en sociaal netwerk (zie bijlage 4). De derde vragenlijst is een tevredenheidsenquête voor kinderen/jongeren (zie bijlage 3). Vanwege de waarborging van hun privacy, is de deelnemers niet gevraagd hun personalia op te geven. Wel is hen verzocht kenbaar te maken in welke relatie zij staan tot de hoofdpersoon, de persoon voor wie de Eigen Kracht-conferentie is gehouden. Andere achtergrondkenmerken zijn niet gevraagd om herkenbaarheid te voorkomen en te bevorderen dat de deelnemers zich vrij zouden voelen om hun eigen mening te geven. De enquêtes zijn los van elkaar geanalyseerd. De meeste vragen hebben zowel een gesloten als een open deel. Het gesloten deel betreft een ja/nee of een ja/nee/ten dele keuzemogelijkheid of een rapportcijfer. Van alle antwoorden op de gesloten vragen zijn rechte tellingen gemaakt. In een aantal gevallen is het gemiddelde rapportcijfer berekend en wordt de spreiding rondom dit gemiddelde aangegeven. In het open deel hebben de respondenten in hun eigen woorden een toelichting gegeven op dit oordeel. Deze antwoorden zijn geanalyseerd. Per onderwerp zijn enkele typerende opmerkingen geselecteerd.

Vragenformulier professionele aanmelder (fase 1)

In 2008 zijn voor het eerst de professionele aanmelders bevraagd van fase 1 zaken (zie 1.6). Hen is gevraagd naar hun indrukken over de effecten van de inzet van Eigen Kracht en naar hun tevredenheid over de samenwerking met Eigen Kracht. Deze aanmelders hebben via de Eigen Kracht-regiomanager een schriftelijke vragenlijst (zie bijlage 5) gekregen, met het verzoek deze ingevuld naar WESP te sturen.

1.5 Verloop van het onderzoek

Onderzoek feitelijke gegevens

Aan de coördinatoren is gevraagd het registratieformulier zo spoedig mogelijk na het afronden van de zaak op te sturen of in te vullen op de website. Onder het afronden van de zaak verstaan we hier het moment dat een Eigen Kracht-conferentie werd gehouden of het moment dat duidelijk werd dat het om welke reden dan ook niet tot een Eigen Kracht-conferentie zou komen. Het merendeel van de formulieren werd binnen een maand na het afronden van de zaak naar WESP opgestuurd of op de website ingevoerd. In circa 20% van de zaken was het nodig een rappel te sturen.

Er is een koppeling tussen het uitbetalen van de declaratie door Eigen Kracht en het inzenden van de registratiegegevens; Eigen Kracht betaalt de freelance Eigen Kracht-coördinatoren pas uit nadat zij de conferentie geregistreerd hebben.

Dit verslag van de jaarcijfers 2008 gaat over alle zaken die in 2008 werden afgerond en waarvan het registratieformulier is ingevuld door de coördinator. Het gaat in totaal om 471 zaken. Een deel van deze zaken is in 2007 gestart, maar werd in 2008 afgerond. De 110 zaken die op 31 december 2008 nog niet waren afgerond (lopende zaken) zijn in dit onderzoek niet meegenomen. De coördinatoren hebben tot 1 februari 2009 de gelegenheid gehad hun gegevens over 2008 in te voeren. De registraties over zaken uit 2008 die na deze datum zijn ingevoerd, zijn dus niet meegeteld en zullen meegenomen worden in de publicatie van de jaarcijfers 2009.

Van 32 zaken is de onderzoekers bekend dat zij wel zijn afgerond in 2008, maar er zijn geen registratiegegevens ontvangen van de Eigen Kracht-coördinatoren. Het betreft 6 fase 1 zaken en 6 fase 2 zaken. De non-respons over 2008 is derhalve 6%.

Follow-up

Bij de start van de conferentie krijgen de Eigen Kracht-coördinatoren ook een follow-up formulier opgestuurd. Dit is tevens te downloaden van de site van Eigen Kracht. Er werden dit jaar 309 Eigen Kracht-conferenties afgerond en 272 follow-up formulieren van Eigen Kracht-coördinatoren ontvangen. Dat is een respons van 88%. Aangezien het aantal conferenties jaarlijks toeneemt en de follow-up altijd later plaatsvindt dan de conferenties, is er bij de registratieformulieren en de follow-up geen sprake van een 1 op 1 relatie maar van een naijlend effect.

In 2008 is de respons aanzienlijk hoger dan in voorgaande jaren toen de respons maximaal 50% was. Bij het verzamelen van de follow-up gegevens vindt geen koppeling met het declaratiesysteem van Eigen Kracht plaats. Ongeveer 50% van de Eigen Kracht-coördinatoren vult de follow-up formulieren niet in als ze er niet aan herinnerd worden. Met ingang van 2008 werden de Eigen Kracht-coördinatoren van tevoren herinnerd aan het feit dat ze de formulieren moesten gaan invullen en werd stelselmatig gerappelleerd als er na 4 maanden nog geen follow-up binnen was. Vanaf 1 oktober 2008 vindt de aankondiging dat ze de follow-up moeten gaan invullen 2,5 maand na de Eigen Kracht-conferentie plaats; dit gaat automatisch door een koppeling met de website van Eigen Kracht.

Onderzoek tevredenheid

De vragenlijsten over de tevredenheid zijn door de Eigen Kracht-coördinator uitgereikt aan deelnemers van de Eigen Kracht-conferenties. De vragenlijsten en de daarbij behorende antwoordenvolop werden meteen na afloop van de Eigen Kracht-conferentie uitgedeeld door de Eigen Kracht-coördinator van de betreffende conferentie. Aanmelders kregen een andere vragenlijst dan de kinderen en volwassen leden van de familie en netwerk (zie bijlage 2,3 en 4).

Hoewel de bedoeling was dat alle deelnemers persoonlijk een vragenlijst in zouden vullen, is het een enkele keer voorgekomen dat coördinatoren één vragenlijst per (echt)paar hebben meegegeven met de vraag dit samen in te vullen. Ook kwam voor dat jongeren die iets ouder dan 18 waren een kind/jongere-formulier voor beneden de 18 hebben gekregen. De gegevens daarvan zijn niet bij de kind/jongere-tevredenheid verwerkt, maar bij de tevredenheidsgegevens van volwassenen. Naar schatting heeft de helft van de inzenders uit familie en netwerk hun vragenlijst ter plaatse ingevuld en meegegeven aan de Eigen Kracht-coördinator. De rest zond de antwoordenvolop zelf naar de onderzoekers. De vragenlijsten van de aanmelders werden vrijwel allemaal rechtstreeks naar de onderzoekers gestuurd.

Van de 309 Eigen Kracht-conferenties (zie hoofdstuk 4) waren er 66 conferenties waarin de aanmelder geen professional maar de hoofdpersoon zelf of een familielid was. Deze personen kregen een vragenlijst voor deelnemers uit familie en netwerk. Onder de professionele aanmelders zijn 356 vragenlijsten uitgezet; soms meerdere per situatie omdat er meerdere aanmelders waren (bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg en een zorgaanbieder) of doordat ook professionals die geen aanmelder waren een enquête kregen. Als dat laatste uit de antwoorden bleek, zijn deze vragenlijsten overigens terzijde gelegd. Hoe vaak dat is gebeurd, is niet bijgehouden.

Er zijn er 230 vragenlijsten geretourneerd. Dat is een respons van minstens 65%.

Onder de deelnemende volwassen leden van familie en sociaal netwerk zijn 2.332

vragenlijsten verspreid. Hiervan zijn er 1.729 vragenlijsten geretourneerd, dit is een respons van 74%.

Er werden 402 formulieren verspreid onder kinderen en jongeren die aan een Eigen Kracht-conferentie deelnamen. Hiervan zijn er 218 geretourneerd, een respons van 54%.

De respons op alle tevredenheidsformulieren is voldoende om er vanuit te gaan dat de uitkomsten representatief zijn. Wel is opvallend dat de respons bij de kinderen en jongeren beduidend lager minder is dan in voorgaande jaren.

Vragenformulier professionele aanmelder (fase 1)

In 2008 werd voor het eerst een vragenformulier gestuurd aan aanmelders van zaken die fase 1 werden. Er zijn er 33 ingevuld geretourneerd. In 2008 zijn er 162 zaken als fase 1 afgerond. Daarvan werden er 37 door familieleden of de hoofdpersoon aangemeld. Zij kregen geen vragenformulier professionele aanmelder fase 1. Ervan uitgaande dat de regiomanagers wel aan alle professionele aanmelders wel zo'n formulier hebben gestuurd, stellen we vast dat de respons slechts 26% is. Of de oorzaak van deze lage respons bij de regiomanagers en/of bij de professionele aanmelders ligt, is niet precies vast te stellen.

1.6 Terminologie

Om deze gegevens in een kader te kunnen plaatsen, volgt hier eerst een schets van hoe de voorbereiding en de bijeenkomst verloopt. Een Eigen Kracht-conferentie wordt voorbereid door een Eigen Kracht-coördinator. Deze heeft geen hulpverlenende of inhoudelijke taak. Zijn of haar opdracht is het organiseren en faciliteren van de Eigen Kracht-conferentie. Dat doen zij door de hoofdpersoon, familie en bekenden, en de aanmelder over de mogelijkheden en werkwijze van een Eigen Kracht-conferentie te informeren, te zoeken naar zoveel mogelijk mensen die kunnen bijdragen en ervoor te zorgen dat zij op een door hen gewenst moment bij elkaar komen voor de Eigen Kracht-conferentie. De coördinator stelt tijd en plaats vast en is verantwoordelijk voor de logistiek in overeenstemming met de wensen van de familie. De coördinator is belast met een verantwoorde uitvoering van de Eigen Kracht-conferentie en lost voorkomende problemen op. Noch de coördinator noch de hulpverleners zijn aanwezig bij het overleg van de familie in de besloten tijd. Aan het eind van de conferentie legt de coördinator de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het plan bij de familie en de betrokken aanmelder(s). Het einde van de Eigen Kracht-conferentie betekent ook het begin van het einde van de betrokkenheid van de coördinator bij de familie. De Eigen Kracht-coördinator belt na 1 maand nog op om te informeren hoe het met de uitvoering van het plan staat. Vanwege onderzoeksdoeleinden gebeurt hetzelfde nog eens na drie maanden. De Eigen Kracht-coördinator houdt geen inhoudelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid na de Eigen Kracht-conferentie.

Voor een goed begrip volgt hieronder een beknopte beschrijving van de in deze rapportage gebruikte terminologie:

Aanmelder:

degene die het eerst contact opneemt met de Eigen Kracht *Centrale* om de mogelijkheid van een Eigen Kracht-conferentie voor een familie te bespreken. Meestal is dit een medewerker van een hulpverleningsinstelling, maar het kan ook de cliënt zelf of een lid van familie of netwerk zijn. De aanmelder bespreekt de mogelijkheid van een Eigen Kracht-conferentie met de familie en formuleert de vraagstelling aan het begin van de conferentie.

Activeringsfase:

fase waarin familie, bekenden en professionals gestimuleerd worden om mee te werken aan een Eigen Kracht-conferentie. Deze fase kan leiden tot de conferentiefase. Als dat niet het geval is wordt ook wel gesproken van een fase 1 zaak (zie ook fase 1 conferentie).

Bodem-eis:

minimumvoorwaarde omtrent de veiligheid van de hoofdpersoon die door een jeugdbeschermer aan het plan van de familie gesteld kan worden.

Conferentiefase:

fase waarin de Eigen Kracht-conferentie wordt gehouden, volgend op de activeringsfase (zie ook fase 2 conferentie en Fasen van een Eigen Kracht-conferentie).

Eigen Kracht-conferentie:

een werkwijze om familie de verantwoordelijkheid te laten houden voor ingrijpende beslissingen bij problemen binnen de familie. Het geeft hen de gelegenheid zelf een plan te maken met gebruikmaking van eigen mogelijkheden en ondersteuning van buiten te betrekken. Centraal in deze werkwijze staat een 'familiebijeenkomst' waarin familie en leden van het netwerk gezamenlijk een plan maken voor de toekomst (zie ook de fasen van een Eigen Kracht-conferentie).

Eigen Kracht *Centrale*:

landelijke stichting die de Eigen Kracht-conferenties uitvoert en de invoering van Eigen Kracht-conferenties entameert en ondersteunt. De Eigen Kracht Centrale verzorgt de werving, selectie en opleiding van coördinatoren en sluit contracten af met de coördinatoren voor de duur van een conferentie. Aanmelders kunnen een 'Eigen Krachtconferentie' inhuren bij de Eigen Kracht Centrale.

Eigen Kracht-coördinator:

medewerker die in nauw overleg met de betrokken familie een Eigen Kracht-conferentie organiseert en faciliteert. Een Eigen Kracht-coördinator is een onafhankelijke persoon die verbonden is aan de Eigen Kracht Centrale en niet in dienst is bij of op de een of andere manier werkzaam is voor een beslissingsbevoegde of hulpverlenende instantie.

Eigen Kracht-regiomanager:

medewerker die in dienst is van een organisatie die voor een regio of provincie Eigen Kracht helpt invoeren. Aanmelders nemen contact op met de regiomanager als zij een Eigen Kracht-conferentie overwegen.

De regiomanager kan hen helpen te beoordelen of een Eigen Kracht-conferentie in die situatie een geschikt middel is, hoe de vraagstelling zou moeten luiden, welke hulpverleners betrokken zijn en weet hoe de financiering geregeld kan worden. De regiomanager schakelt een coördinator uit dat gebied in om de conferentie te gaan voorbereiden en zorgt voor de directe ondersteuning.

De regiomanager coacht de coördinatoren in die regio en stemt af met de landelijke Eigen Kracht *Centrale*.

Familie en sociaal netwerk:

directe en verder afstaande bloedverwanten en andere voor hen belangrijke personen. Denk aan familieleden, burens en vrienden.

Fase 1 zaak:

door de Eigen Kracht *Centrale* gebruikt begrip voor een zaak die tijdens de voorbereiding gestaakt is. Het gaat om een situatie waarin een Eigen Kracht-coördinator aan de voorbereiding is begonnen, maar waarbij het om uiteenlopende redenen niet komt tot een formele gezamenlijke bijeenkomst van familie, netwerk, aanmelder en professionele informanten.

Fase 2 conferenties:

door de Eigen Kracht *Centrale* gebruikt begrip voor een zaak waarvan de voorbereiding uitmondt in een formele gezamenlijke bijeenkomst van familie, netwerk, aanmelder en professionele informanten.

Fasen van een Eigen Kracht-conferentie:

- Activeringsfase : periode voorafgaand aan de 'familiebijeenkomst', waarin mensen gestimuleerd worden om bijeen te komen en de Eigen Kracht-conferentie wordt voorbereid.
- Conferentiefase : fase waarin de Eigen Kracht-conferentie plaatsvindt. Hierin zijn drie fasen te onderscheiden:
- *Informatiefase:*
eerste deel van de 'familiebijeenkomst' waarin professionals informatie verstrekken aan familie en netwerk.
 - *Besloten tijd:*
tweede deel van de 'familiebijeenkomst'. Nadat de familie en de leden van het sociaal netwerk de benodigde informatie hebben verkregen, verlaten de aanmelder, andere hulpverleners en de coördinator de ruimte, waarna de familie beraadslaagt en een plan maakt.
 - *Presentatie van het plan:*
derde deel van de 'familiebijeenkomst'. Nadat de familie een plan heeft gemaakt, worden de coördinator en de professionele aanmelder binnen- of opgeroepen en presenteert de familie het plan. Indien er bijvoorbeeld sprake is van jeugdbescherming, wordt het plan getoetst door de professionele aanmelder. De aanmelder accepteert het plan tenzij duidelijk is dat de veiligheid van het kind niet gewaarborgd is, dan wel dat het plan niet wettig is.

Hoofdpersoon:

persoon voor wie de Eigen Kracht-conferentie wordt gehouden. In de jeugdzorg zijn dit de kinderen waarvoor een plan gemaakt wordt. In andere sectoren kan het (ook) om volwassenen gaan.

2 Aanmelding bij Eigen Kracht

2.1 Inleiding

Verzoeken voor het houden van een Eigen Kracht-conferentie kunnen worden gedaan door professionele hulpverleners, familieleden of (volwassen) hoofdpersonen voor wie de conferentie bedoeld is. Degene die een zaak bij Eigen Kracht aanmeldt, krijgt te maken met de regiomanager. De regiomanager zoekt een coördinator die zo goed mogelijk bij de familie past en vervolgens start de coördinator met de voorbereiding.

2.2 Aantal aanmeldingen per provincie

In 2008 zijn er 602 nieuwe aanmeldingen binnengekomen bij de Eigen Kracht *Centrale*. Daarvan waren er op 31 december 2008 nog 110 lopende zaken. In deze jaarrapportage worden alleen de zaken beschreven die ook in 2008 zijn afgerond, vermeerderd met de zaken die in 2007 zijn gestart en in 2008 zijn afgerond (zie ook 1.5). Het gaat dan om 471 afgeronde aanmeldingen.

De regionale spreiding van het aantal aanmeldingen is groot. De meeste afgeronde zaken zijn aangemeld in Noord-Holland, met name in de agglomeratie Amsterdam. Andere provincies waar veel zaken zijn aangemeld zijn Overijssel en Zuid-Holland (met name agglomeratie Rotterdam).

Aantal afgeronde zaken in 2008 per provincie:

Provincie	Aantal zaken
Groningen	23
Friesland	17
Drenthe	1
Overijssel	90
Flevoland	30
Gelderland	21
Utrecht	15
Noord-Holland	192
Zuid-Holland	67
Zeeland	1
Noord-Brabant	13
Limburg	1
<i>Totaal</i>	471

Opvallend is dat er voor het eerst een landelijke dekking is; Eigen Kracht is in alle provincies ingezet. In de nieuwe provincies is de omvang nog wel klein.

2.3 Wachtlijsten

Eigen Kracht kende ook in 2008 geen wachtlijsten en in alle gevallen kon een aanmelding gelijk in behandeling worden genomen. In een enkel geval is even gewacht tot een coördinator beschikbaar kwam die beter paste bij het gezin, bijvoorbeeld vanwege de etnische achtergrond.

2.4 Aanmelders

De 471 aanmeldingen zijn in 368 gevallen (78%) afkomstig van een organisatie, in 58 gevallen (12%) van een familielid (vaak de ouders) en in 45 gevallen (10%) van de hoofdpersoon zelf. De professionele aanmelders laten een grote variëteit aan organisaties zien, maar in aantallen zijn de aanmeldingen vooral afkomstig van Bureau Jeugdzorg, zorgaanbieders Jeugdzorg en MEE. Van de professionele aanmelders komt 50% van Bureau Jeugdzorg, 17% van zorgaanbieders jeugdzorg en 12% van MEE. Wat betreft Bureau Jeugdzorg (BJZ) is bijna twee derde (63%) afkomstig van de afdeling jeugdbescherming en bijna een derde (32%) van de afdeling vrijwillige hulpverlening.

Achtergrond van de aanmelders:

Organisaties	Aantal
BJZ (vrijwillig kader)	58
BJZ (jeugdbescherming)	115
BJZ (AMK)	8
BJZ (jeugdreclassering)	3
Zorgaanbieders jeugdzorg	62
MEE	45
Maatschappelijk werk	18
Gemeenten	12
Gezondheidszorg/GGZ	11
Scholen	8
Ouderenorganisatie	5
Blijf van mijn lijfhuis	4
Overige instanties	19
<i>Totaal</i>	<i>368</i>

In de categorie 'overige instanties' vallen instanties die minder dan vier maal zijn voorgekomen. Het gaat bijvoorbeeld woningbouwcorporaties, advocaten, kerkelijke organisaties, een asielzoekerscentrum en een sociale werkplaats.

Personen	Aantal
Familie	58
Hoofdpersoon zelf	45
<i>Totaal</i>	<i>103</i>

2.5 Duur hulpverlening

Duur hulpverlening in jaren	Aantal
Geen hulpverlening	36
0 tot 1 jaar	76
1 tot 2 jaar	76
2 tot 5 jaar	109
5 tot 10 jaar	40
Meer dan 10 jaar	41
Onbekend	93
<i>Totaal</i>	<i>471</i>

Van een vrij grote groep (N=93) is niet bekend of er al hulpverlening is. Als deze groep buiten beschouwing wordt gelaten, blijkt dat in 10% van de aangemelde gezinnen geen gebruik gemaakt wordt van de diensten van hulpverleners. Er is bij 21% meer dan 5 jaar sprake van hulpverlening.

2.6 Achtergrondproblematiek

Een van de vragen die aan de Eigen Kracht-coördinator gesteld wordt, is welke achtergrondproblematiek een rol speelde. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de meldingen die uitsluitend kinderen als hoofdpersoon betreffen, meldingen die uitsluitend volwassen hoofdpersoon betreffen en meldingen die zowel een kind als een volwassene betreffen.

2.6.1 Problemen kinderen

Van de 471 meldingen zijn in 245 gevallen uitsluitend één of meerdere kinderen als hoofdpersoon aangemerkt. Daarbij werden in totaal 723 problemen door de coördinator genoemd. Gemiddeld zijn dit 3 belangrijkste problemen per zaak.

Achtergrondproblematiek zaken waarbij uitsluitend kinderen betrokken zijn:

Achtergrondproblematiek	Aantal
Pedagogische onmacht/verwaarlozing	130
Gedragsproblemen kind	119
Echtscheidingsperikelen	85
Overbelasting ouders	65
Problemen met school	55
Psychiatrische problematiek ouders	52
Financiën en huisvestingsproblemen	45
Huiselijk geweld (incl. mishandeling, Incest)	32
Verslaving ouders	22
Dood/ziekte ouders	22
Verstandelijke beperking	21
Politiecontact kind of ouders	17
Problemen met werk	10
Ziekte/lichamelijke beperking kind	6
Diversen	42
<i>Totaal</i>	<i>723</i>

Problemen die te maken hebben met pedagogische onmacht, verwaarlozing en gedrag staan bovenaan in de lijst. Ook problemen die verband houden met echtscheiding, school, overbelasting van de ouders en huisvesting/financiën komen veel voor.

2.6.2 Achtergrondproblematiek volwassen hoofdpersonen

Bij de 471 aangemeldingen zijn in 226 gevallen volwassen hoofdpersonen betrokken. Volwassenen kunnen in twee gevallen als hoofdpersoon fungeren: in combinatie met kinderen als hoofdpersoon (het gaat dan bijvoorbeeld om 18+ broers of zussen of conferenties die voor een ouder en kind georganiseerd worden) of conferenties die uitsluitend een volwassen hoofdpersoon betreffen.

Het eerste komt bij 155 aangemeldingen voor, het tweede bij 71 aangemeldingen. Omdat verondersteld kan worden dat dit verschillende vormen van achtergrondproblematiek oplevert, is de groep volwassenen gesplitst. Tezamen worden 680 kwesties als achtergrondprobleem gegeven, een gemiddelde van 3,0 redenen per zaak.

Achtergrondproblematiek zaken waarbij (ook) volwassenen betrokken zijn:

Achtergrondproblematiek	Volwassenen in combinatie met kinderen	Uitsluitend volwassenen	Totaal
Overbelasting	75	13	88
Pedagogische onmacht/verwaarlozing	81	7	88
Gedragsproblemen kind	75	9	84
Financiën en huisvestingsproblemen	43	27	70
Echtscheidingsperikelen	57	11	68
Psychiatrische problematiek	41	12	53
Huiselijk geweld (incl. mishandeling, incest)	36	9	45
Verstandelijke beperking	31	14	45
Problemen met school	29	3	32
Lichamelijke beperking	14	12	35
Politiecontact	14	4	16
Verslaving	8	4	12
Dood/ziekte	4	6	10
Problemen met werk	4	5	9
Diversen	10	21	25
<i>Totaal</i>	<i>522</i>	<i>157</i>	<i>680</i>

Wanneer het om aanmeldingen uitsluitend voor volwassenen gaat, spelen er relatief vaak problemen op het gebied van financiën, huisvesting en ziekte. De achtergrondproblematiek van de conferenties waarin zowel volwassenen als minderjarigen als hoofdpersoon participeren komt in grote lijnen overeen met de conferenties met uitsluitend minderjarigen.

2.7 Zorgen en vragen

Op het aanmeldingsformulier dat de Eigen Kracht Centrale gebruikt, formuleren de aanmelders de reden van hun verwijzing en de vraag (of vragen) die zij aan de familie willen voorleggen. Zij beschrijven hun zorgen over de situatie van de kinderen of volwassen hoofdpersonen en benoemen concreet de zorgpunten. Deze vragen zijn belangrijk omdat zij het uitgangspunt van de conferentie zijn.

2.7.1 Zorgen en vragen kinderen al dan niet in combinatie met volwassenen

In alle gevallen is ingevuld wat de vraag was van de conferentie die voor kinderen bedoeld was, al dan niet in combinatie met volwassen hoofdpersonen. Er zijn in totaal 1215 vragen geformuleerd, dat is een gemiddelde van 3,0 onderwerp per situatie (400 aanmeldingen).

De vragen gaan over:

Vragen voor conferentie	Aantal
Opvoeding	224
Woonplek (waar moet het kind wonen)	182
Gedrag kind	180
Omgangsregeling met ouders/anderen	114
Onderwijs	105
Financiën/huisvesting	78
Vrije tijd	63
Voorziening gezag	39
Medische zaken	38
Zelfstandigheid	38
Huiselijk geweld	30
Werk	31
Overig	93
<i>Totaal</i>	<i>1215</i>

Vragen over opvoeding en de woonplek komen het meest voor. In de categorie overig vallen bijvoorbeeld vragen op het gebied van het versterken van de communicatie tussen gezinsleden, het opvangen van kinderen tijdens vakanties of heel algemeen hoe het beter kan gaan met iemand, zonder dat dit nader gespecificeerd wordt.

2.7.2 Zorgen en vragen volwassenen

In het geval dat de conferentie uitsluitend een volwassen hoofdpersoon betreft, ziet de frequentie van de vragen en zorgen er iets anders uit. Dit hangt samen met de doorgaans andere achtergrondproblematiek. Vragen met betrekking tot zelfstandigheid, financiën, huisvesting komen het meest voor. In totaal zijn er 177 vragen geformuleerd, dit wil zeggen 2,5 per conferentie voor volwassenen.

Vragen voor conferentie	Aantal
Zelfstandigheid	29
Financiën/huisvesting	26
Vrije tijd	18
Medische zaken	16
Woonplek (waar moet het kind wonen)	14
Opvoeding	10
Werk	10
Gedrag kind	10
Onderwijs	8
Huiselijk geweld	5
Omgangsregeling met ouders/anderen	4
Voorziening gezag	1
Overig	26
<i>Totaal</i>	<i>177</i>

2.8 Achtergrondinformatie aangemelde kinderen

2.8.1 Aantal

Bij 400 van de 471 zaken zijn (ook) kinderen betrokken. Hierbij gaat het in totaal om 699 kinderen oftewel 1,7 kind per aanmelding. Bijna de helft (48%) van de zaken is voor één kind aangemeld, ruim 20% voor twee kinderen, 10% voor drie kinderen en de overige zaken voor vier of meer kinderen. Het maximum aantal kinderen voor wie één aanmelding tegelijk is gedaan is zes.

2.8.2 Leeftijd

Leeftijd kinderen	Aantal
Ongeboren	1
0-4 jaar	142
5-12 jaar	305
13-17 jaar	245
Onbekend	6
<i>Totaal</i>	<i>699</i>

Van nagenoeg alle kinderen is de leeftijd bekend. De groep tussen de 5 en 12 jaar oud is met 43% het grootst, gevolgd door de leeftijdscategorie tussen 13 en 18 jaar (35%). De groep 0 tot 4 jaar is kleiner (20%). In één geval betreft de aanmelding (ook) een ongeborene.

2.8.3 Geslacht

Geslacht	Aantal
Jongen	355
Meisje	339
Onbekend	5
<i>Totaal</i>	<i>699</i>

Van vijf kinderen (onder wie het ongebooren kind) is het geslacht niet bekend. De verhouding naar geslacht is ongeveer gelijk.

2.8.4 Etniciteit

Etniciteit	Aantal
Beide ouders Nederlands	354
Eén of beide ouders niet Nederlands	333
Onbekend	12
<i>Totaal</i>	<i>699</i>

Van 12 kinderen is de etniciteit niet bekend. Van de overige kinderen is ruim de helft Nederlands, de andere helft niet. Kinderen met een Surinaamse (N=79), Antilliaanse (N=52), Turkse (N=46), Marokkaanse (N=36) en Ghanese (N=11) achtergrond komen het meest voor. De overige 120 kinderen laten een enorme variëteit aan etniciteit zien, bijvoorbeeld Afghaans, Colombiaans, Indiaas, Indonesisch, Somalisch, Thais. Een zeer klein deel heeft een westerse achtergrond zoals Canadees of Engels.

De aanmeldingen uit de Randstad (Noord-Holland/Amsterdam, Zuid-Holland/Rotterdam) zijn voor bijna 80% afkomstig van niet-Nederlandse gezinnen. Voor de andere provincies geldt dit voor ongeveer een kwart van de zaken. Aangemelde zaken waarbij drie of meer kinderen tegelijk betrokken zijn, zijn bijna allemaal niet-Nederlandse gezinnen.

2.8.5 Verblijfplaats

Verblijfplaats	Aantal
Thuis bij één of beide ouders	465
Familie of netwerk	96
Crisis-of leefgroep	63
(Bestands)pleeggezin	44
Zelfstandig	4
Anders	23
Onbekend	4
<i>Totaal</i>	<i>699</i>

De grootste groep, twee derde, woont thuis bij beide of één van de ouders. Onder de categorie anders vallen kinderen en jongeren die op meerdere adressen wonen of in een kamertrainingscentrum, een jeugdgevangenis of een asielzoekerscentrum.

2.8.6 Woonplaats

Van 626 van de 699 kinderen is bekend in welke plaats zij wonen. De kinderen zijn woonachtig in een groot aantal plaatsen, maar er zijn grote verschillen. De gehele lijst staat in bijlage 6. De plaatsen waar getalsmatig (10 kinderen of meer) de meeste kinderen wonen voor wie een Eigen Kracht-conferentie georganiseerd is:

Plaats	Aantal
Amsterdam	161
Rotterdam	73
Enschede	38
Zwolle	19
Groningen	18
Almere	15
Lelystad	13
Kampen	12

2.9 Achtergrondkenmerken aangemelde volwassenen

Bij de 226 aanmeldingen die (ook) over volwassenen gaan, zijn in totaal 315 volwassen hoofdpersonen betrokken, 1,4 volwassene per zaak. Het gaat daarbij om 98 mannen (31%) en 217 vrouwen (69%). Vrouwen zijn dus duidelijk in de meerderheid. De grootste groep (122 personen, 42%) is tussen de 26 en 40 jaar. De groepen tussen 18 en 25 jaar (62 personen, 22%) en tussen de 40 en 60 jaar (85 personen, 29%) zijn ook frequent aanwezig. 22 personen (8%) zijn boven de 60 jaar. Van 27 personen is de leeftijd onbekend.

Van zes volwassen hoofdpersonen is de etnische achtergrond onbekend. Ongeveer 60% heeft een Nederlandse achtergrond (186 personen). Onder de overige 40% komen vooral mensen voor met een Surinaamse (N=43), Marokkaanse (N=23) of Antilliaanse (N=15) achtergrond.

Van de 315 volwassen hoofdpersonen wonen er 197 zelfstandig, oftewel 62%. 43 personen (14%) wonen bij hun ouders, 26 personen (8%) bij familie of vrienden. De overige 16% (49 personen) wonen in een opvanghuis, een crisisgroep of een begeleid wonen project.

Wat de woonplaats betreft is van 306 van de 315 volwassenen bekend in welke plaats zij wonen. Plaatsen met 6 of meer volwassen hoofdpersonen zijn:

Plaats	Aantal
Amsterdam	93
Rotterdam	20
Enschede	18
Zwolle	9
Geldermalsen	9
Den Helder	8
Almere	7
Deventer	6
Hengelo	6

3 Geen Eigen Kracht-conferentie (fase 1)

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over aanmeldingen waarin het uiteindelijk niet tot een formele conferentie gekomen is; de zogenaamde fase 1 conferenties. Dit is het geval als tijdens de activeringsfase blijkt dat een conferentie niet haalbaar is of niet meer nodig.

De gegevens zijn op twee manieren verzameld. In paragraaf 3.2 staan feitelijke gegevens over de fase 1 aanmeldingen. Deze zijn afkomstig uit de registratiegegevens die de Eigen Kracht-coördinatoren hebben ingevuld. De respons was 94%; de uitkomsten zijn derhalve representatief. In paragraaf 3.3 wordt wat dieper op een aantal zaken ingegaan. Bron daarvan is de vragenlijst die 33 professionele aanmelders hebben ingevuld, nadat duidelijk was dat er geen Eigen Kracht-conferentie gehouden zou worden. De respons was slechts 26%; de uitkomsten zijn derhalve niet representatief maar illustratief.

3.2 Feitelijke gegevens fase 1 zaken

3.2.1 Aantal

In totaal werden in 2008 471 zaken afgerond. Van deze zaken kwam het in 309 gevallen tot een conferentie, dat wil zeggen dat familie, sociaal netwerk en hulpverleners bijeen zijn gekomen om een plan te maken. In iets meer dan een derde van de aanmeldingen (162 maal oftewel 34%) werd de aanmelding afgerond in de activeringsfase (fase 1). Dat betekent dat in 66% van de gevallen de aanmeldingen wel tot een conferentie hebben geleid. Vergeleken met 2007 is er sprake van een stijging van het aantal aanmeldingen waarbij het niet tot een conferentie gekomen is.

Provincie	Aantal fase 1 zaken	Als % van totaal aantal in deze provincie aange-melde zaken
Groningen	10	43
Friesland	3	18
Drenthe	1	100
Overijssel	38	42
Flevoland	6	20
Gelderland	12	57
Utrecht	4	27
Noord-Holland	62	32
Zuid-Holland	23	34
Zeeland	0	0
Noord-Brabant	3	23
Limburg	0	0
<i>Totaal</i>	<i>162</i>	<i>34</i>

Tussen de provincies doen zich grote verschillen voor, niet alleen in het aantal aanmeldingen, maar ook in de mate waarin deze wel of niet leiden tot een conferentie. In drie provincies (Drenthe, Zeeland en Limburg) is het aantal aanmeldingen zo gering dat hier geen uitspraken over te doen zijn. De provincie Noord-Holland kan men als het meest 'succesvol' beschouwen. Deze provincie heeft veel aanmeldingen en het aantal fase 1 zaken ligt op een gemiddeld niveau. In Friesland, Flevoland en Noord-Brabant zijn de meeste aangemelde conferenties doorgegaan. In Groningen, Overijssel en Gelderland ligt het aantal fase 1 zaken relatief hoog.

3.2.2 Reden van niet doorgaan

Of een conferentie al dan niet doorgaat, hangt van een aantal redenen af. Dit kunnen zowel positief als negatief geformuleerde redenen zijn. Met positief worden situaties bedoeld waarin betrokkenen een andere oplossing vinden of het probleem 'intrekken' omdat de conferentie niet meer nodig is. Met negatief worden situaties bedoeld waarin familieleden of sociaal netwerk niet aan een conferentie willen meewerken of wanneer er teveel ruzie is binnen de familie. Van alle 162 zaken waarin de voorbereiding werd gestaakt is bekend wat de reden daarvan was. In 31 gevallen werd een andere oplossing gevonden, in 20 gevallen werd de aanmelding ingetrokken zonder dat bekend is wat daarvan de reden was. In de overige gevallen was de reden negatief: betrokkenen wilden hun medewerking niet verlenen, het netwerk werd te klein of te onevenwichtig bevonden of er was ruzie in de familie. Per geval kunnen er meerdere argumenten een rol spelen, waardoor het gemiddelde uitkomt op 1,4 redenen per zaak.

Reden van niet doorgaan conferentie	Aantal
Ouders wilden niet	51
Kinderen wilden niet	16
Netwerk te klein	28
Volwassen hoofdpersoon wilde niet	33
Ruzie in familie	20
Andere negatieve reden	19
Andere oplossing	31
Aanmelding ingetrokken	22
<i>Totaal</i>	<i>220</i>

Enkele toelichtingen van coördinatoren over de redenen van het niet doorgaan van de conferentie:

'De hoofdpersoon was het weekend voor de conferentie zoek. De familie weigerde vervolgens nog te komen. De hulpverleners waren aanwezig. Alleen de hoofdpersoon belde (twee uur te laat) dat ze bij de metrohalte stond.'

'Er is een intensieve therapie gestart. Na afloop wordt er gekeken of er nog een conferentie nodig is.'

'Het ene meisje had zelf een oplossing, ondersteund door Jeugdzorg. Het andere meisje kon bij grootouders terecht.'

'Moeder wilde dochter weer thuis en dan eerst rustig samen uitzoeken hoe het zou gaan (na 4 maanden vrijwillige opvang); het gewenste plan ontstond eigenlijk al tijdens de voorbereidingen doordat moeder de regie weer uit handen van zorgverleners terugnam.'

'De ouders wilden de confrontatie met de familie niet, toen bleek dat er meer informatie op tafel zou komen dan zij wilden delen.'

3.2.3 Aantal contacten

In de 162 zaken waarin uiteindelijk geen conferentie is gehouden, hebben de coördinatoren met in totaal 1054 personen contact onderhouden. Dat is gemiddeld 6,5 per zaak. De meest voorkomende contacten waren met familieleden (213), volwassen hoofdpersonen (158), ouders (155), vrienden (150), minderjarige hoofdpersonen (126). Daarnaast met professionals (252, zowel de professionele aanmelders als andere hulpverleners).

3.2.4 Fase 1 zaken per aanmelder

Gemiddeld is in 2008 ruim 34% van de aanmeldingen niet doorgedaan. Dit percentage geldt ongeveer zowel voor aanmeldingen uit families, van hoofdpersonen zelf als voor aanmeldingen vanuit instanties. Wanneer de instanties echter nader bekeken worden, komen er wel grotere verschillen naar voren. De aanmeldingen van bureau Jeugdzorg leiden in 29% niet tot een conferentie en gaan daarmee meer dan gemiddeld wel door. De aanmeldingen via jeugdbescherming zijn in 32% niet doorgedaan, de aanmeldingen via toegang in 26%.

De aanmeldingen die via MEE en zorgaanbieders jeugdzorg zijn verlopen, bevinden zich met elk 31% fase 1 zaken rond het gemiddelde. Relatief veel 'uitval' is te vinden in de overige, zeer diverse, categorieën aanmelders, met name bij de aanmeldingen via gemeenten.

Aanmelders van zaken die niet tot een conferentie hebben geleid:

Organisaties	Aantal fase 1 zaken	Als % van totaal aantal aanmeldingen van deze organisaties
BJZ (vrijwillig kader)	15	26
BJZ (jeugdbescherming)	36	32
BJZ (AMK)	0	0
BJZ (Jeugdreclassering)	1	33
Zorgaanbieders jeugdzorg	21	34
MEE	14	31
Gemeenten	11	92
Maatschappelijk werk	10	56
Scholen	3	38
Overige organisaties	14	50
<i>Totaal</i>	<i>125</i>	<i>34</i>

De van familie afkomstige aanmeldingen zijn in 38% van de gevallen niet doorgedaan als conferentie. Van de 45 aanmeldingen die door hoofdpersonen zelf zijn gedaan, zijn er 15 oftewel 33% niet in een conferentie uitgemond.

Personen	Aantal fase 1 zaken	Als % van totaal aantal aanmeldingen door deze groep
Familie	22	38
Hoofdpersoon zelf	15	33
<i>Totaal</i>	37	36

3.2.5 Duur hulpverlening

In 112 van de 162 gevallen is bekend hoe lang het gezin al hulpverlening had voordat de aanmelding is gedaan. Laten we de onbekende gevallen buiten beschouwing, dan heeft 20% de conferentie aangeboden gekregen in het eerste jaar dat zij met hulpverlening te maken hebben. Ruim 40% heeft tussen de één en vijf jaar hulpverlening en 23% langer dan vijf jaar. In 12% van de gevallen was er geen sprake van hulpverlening. Families die via instellingen aangemeld zijn, hebben gemiddeld een langere hulpverleningsgeschiedenis dan de zaken die via familieleden of de hoofdpersoon zelf aangemeld zijn, maar de verschillen zijn niet significant. Er is ook geen verband tussen het aantal jaren hulpverlening en het al dan niet doorgaan van de conferentie.

Duur hulpverlening in jaren	Aantal fase 1 zaken
Geen hulpverlening	13
0 tot 1 jaar	22
1 tot 2 jaar	25
2 tot 5 jaar	26
5 tot 10 jaar	7
Meer dan 10 jaar	19
Onbekend	50
<i>Totaal</i>	162

3.2.6 Achtergrondproblematiek

3.2.6.1 Problemen kinderen

Er zijn gegevens bekend van alle 123 zaken die niet zijn doorgegaan als conferentie waarin kinderen (mede) de hoofdpersoon zijn.¹ In totaal zijn er 358 belangrijke problemen genoemd, oftewel gemiddeld 2,9 per zaak. Er is dus bijna altijd sprake van een combinatie van problemen.

¹ De achtergrondproblematiek van zaken voor uitsluitend kinderen en zaken voor kinderen én volwassenen wijken niet van elkaar af. Daarom zijn in paragraaf 3.2.6.1 de gezamenlijke gegevens gepresenteerd. De achtergrondproblematiek van de zaken waarbij uitsluitend een volwassen hoofdpersoon betrokken is, komt in paragraaf 3.2.6.2 aan de orde.

Achtergrondproblematiek	Aantal
Gedragsproblemen kind	63
Echtscheidingsperikelen	44
Psychiatrische problematiek	23
Dood/ziekte	5
Pedagogische onmacht/verwaarlozing	54
Financiën en huisvestingsproblemen	23
Overbelasting ouders	40
Problemen met school	22
Huiselijk geweld (incl. mishandeling, incest)	21
Verslaving	8
Verstandelijke beperkingen	14
Politiecontact	8
Problemen met werk	1
Lichamelijke beperkingen	6
Diversen	26
<i>Totaal</i>	<i>358</i>

3.2.6.2 Problemen volwassen hoofdpersonen

In 39 fase 1 zaken zijn uitsluitend één of meerdere volwassenen de hoofdpersoon. Daarbij zijn in totaal 62 belangrijke problemen gemoeid; gemiddeld 2,1 probleem per aanmelding.

Achtergrondproblematiek	Aantal
Financiën en huisvestingsproblemen	13
Echtscheidingsperikelen	5
Gedragsproblemen kind	4
Psychiatrische problematiek	6
Problemen met school	2
Pedagogische onmacht/verwaarlozing	3
Problemen met werk	2
Overbelasting	5
Dood/ziekte	4
Huiselijk geweld (incl. mishandeling, incest)	7
Verstandelijke beperking	7
Verslaving	2
Politiecontact	2
Lichamelijke beperking	8
Diversen	11
<i>Totaal</i>	<i>81</i>

3.2.7 Zorgen en vragen

In de 162 zaken die niet tot een Eigen Kracht-conferentie hebben geleid, waren de volgende zorgen en vragen uitgangspunt bij de start van de voorbereiding.

3.2.7.1 Zorgen en vragen kinderen

Er zijn gegevens bekend van alle 123 zaken waarin kinderen (ook) de hoofdpersoon zijn. In totaal zijn er 308 zorgen en vragen genoemd, dat is 2,5 per zaak.

Vragen voor conferentie	Aantal
Gedrag kind	56
Opvoeding	54
Woonplek (waar moet het kind wonen)	41
Omgangsregeling met ouders/anderen	26
Onderwijs	24
Financiën/huisvesting	20
Huiselijk geweld	12
Zelfstandigheid	10
Vrije tijd	9
Voorziening gezag	9
Medische zaken	8
Werk	8
Overig	31
<i>Totaal</i>	<i>308</i>

3.2.7.2 Zorgen en vragen volwassen hoofdpersonen

In de 39 zaken waarin alleen een volwassene de hoofdpersoon is, zijn 71 zorgen en vragen geformuleerd, een gemiddelde van 1,8. De vragen en zorgen hebben meer dan bij de kinderen betrekking op zelfstandigheid, financiën en werk (zie ook hoofdstuk 4).

3.2.8 Achtergrondkenmerken kinderen

3.2.8.1 Aantal

Bij 39 fase 1 zaken zijn geen kinderen betrokken. Bij de overige 123 zaken gaat het in totaal om 220 kinderen om wie zorgen zijn. Dat is gemiddeld 1,8 kind per aanmelding.

3.2.8.2 Leeftijd

De leeftijdsverdeling van de kinderen is als volgt:

Leeftijd kinderen	Aantal
Ongeboren	1
0-4 jaar	34
5-12 jaar	97
13-17 jaar	83
Onbekend	6
<i>Totaal</i>	<i>221</i>

Deze leeftijdsverdeling is ongeveer hetzelfde als voor alle aangemelde zaken, ook waarbij de conferentie wel is doorgedaan. Er is dan ook geen verband tussen leeftijd van het kind en het al dan niet doorgaan van de conferentie.

3.2.8.3 Geslacht

Het gaat om 104 meisjes (48%) en 112 jongens (52%). Van vijf kinderen (inclusief de ongeborene) is het geslacht niet bekend. De verhouding komt ongeveer overeen met het gemiddelde voor alle zaken.

3.2.8.4 Etniciteit

Van de kinderen van wie de etniciteit bekend is (N=214), is 51% Nederlands en 49 % niet Nederlands. Deze verhouding komt ongeveer overeen met het gemiddelde voor alle zaken.

3.2.8.5 Verblijfplaats

De verblijfplaats van de kinderen van wie de conferentie niet is doorgedaan is bij de aanmelding bij Eigen Kracht:

Verblijfplaats	Aantal
Thuis bij één of beide ouders	161
Familie of netwerk	20
Crisis- of leefgroep	17
(Bestands)pleeggezin	12
Anders	7
Onbekend	4
<i>Totaal</i>	<i>221</i>

Van de kinderen woont bijna driekwart (73%) bij één of beide ouders. 9% woont in een gezin behorend tot de familie of het netwerk en een vergelijkbaar percentage in een crisis- of leefgroep.

3.2.9 Achtergrondkenmerken volwassen hoofdpersonen

Bij 85 fase 1 zaken zijn volwassenen betrokken: in 39 zaken uitsluitend als volwassen hoofdpersoon, in 46 zaken in combinatie met één of meerdere kinderen. In totaal zijn er bij de 85 fase 1 zaken 121 volwassen hoofdpersonen betrokken, 1,4 persoon gemiddeld. Het zijn 37 mannen en 84 vrouwen. Zij hebben de leeftijd 18-25 (N=18), 26-40 jaar (N=39), 41-60 jaar (N=26) en ouder dan 60 jaar (N=18). Van 20 personen is de leeftijd onbekend. Ruim de helft (N=70) heeft een Nederlandse achtergrond. Van drie personen is de etniciteit onbekend en de rest heeft een niet Nederlandse achtergrond. De volwassenen voor wie zonder kinderen een aanmelding is gedaan, zijn gemiddeld ouder dan de volwassenen in combinatie met kinderen. Naar geslacht en etniciteit zijn de verschillen niet groot.

3.3 Mening en indrukken van professionele aanmelders (fase 1)

3.3.1 Aantal en achtergrond respondenten

Er zijn vragenlijsten ontvangen van 33 professionals die een aanmelding bij Eigen Kracht hebben gedaan en waarvan de aanmelding niet tot een conferentie heeft geleid. Zij zijn afkomstig uit Amsterdam (9x), Overijssel (6x), Rotterdam (6x), Noord-Holland (4x), Friesland (3x), Utrecht (3x) en Groningen (2x).

Voor de helft van de aanmelders (16x) was het de eerste aanmelding die zij bij Eigen Kracht deden. Voor 11 personen was het de 2^e keer en voor 6 personen was het de 3^e keer of meer dat zij een aanmelding deden.

Vijf aanmelders geven aan dat zij een bodemeis gesteld hebben aan het nog te maken plan.

3.3.2 Reden van niet doorgaan

Op twee personen na hebben alle aanmelders nog contact gehad met de hoofdpersoon nadat de aanmelding was gedaan. Vierentwintig aanmelders hebben nog contact met de hoofdpersoon gehad nadat duidelijk werd dat er geen Eigen Kracht-conferentie gehouden zou worden. Uit eigen indruk, het contact met de Eigen Kracht-coördinator en de contacten met de hoofdpersoon, maken de aanmelders op dat er de volgende redenen² belangrijk waren in het besluit dat er geen Eigen Kracht-conferentie kwam:

- hoofdpersoon wilde niet (19x);
- situatie was gewijzigd waardoor Eigen Kracht-conferentie niet meer nodig was (10x);
- de tegenstellingen waren te groot (8x);
- te weinig netwerk bereid mee te doen (6x);
- oplossing gevonden of zelf een plan gemaakt (4x);
- andere redenen (5x).

Andere redenen waren ondermeer dat er een raads melding was gedaan, dat de gezinsvoogd geheimen had die hij niet met de moeder wilde delen, dat de hoofdpersoon niet kwam opdagen.

In 14 van de 33 zaken was de reden positief te duiden, dat wil zeggen dat er een andere oplossing wed gevonden of dat de situatie ingrijpend wijzigde waardoor een Eigen Kracht-conferentie niet mee nodig was. Enkele citaten van aanmelders:

'Gezien de omstandigheden is de reden tot een Eigen Kracht-conferentie grotendeels komen te vervallen.'

'In deze casus bleek een conferentie niet meer noodzakelijk. Wanneer de noodzaak er nog wel was had ik graag gezien dat er een Eigen Kracht-conferentie kwam, omdat het mogelijkheden voor de cliënten had geboden.'

In de andere situaties waren de redenen niet positief te duiden. In deze situaties geven de aanmelders aan dat ze het betreuren dat de Eigen Kracht-conferentie niet heeft plaats gevonden. Enkele citaten:

² Er zijn meerdere redenen per zaak mogelijk; er worden in totaal 52 redenen genoemd.

'Jammer, ik wilde zicht krijgen op het familienetwerk en hoe het netwerk tegen de problemen van de ouders kijken.'

'Ik vind het heel jammer. Het was een mooie manier geweest om hulp zonder kosten te realiseren. Ik was wel benieuwd hoe dit zou gaan verlopen.'

'Jammer het is een familie met veel pijnpunten. Dit was een goede mogelijkheid geweest om de krachten te bundelen.'

'Jammer, maar het gaat om het doel dat bereikt wordt, niet het middel waarmee dat gebeurt. Voor de familie denk ik dat zij het in de toekomst wel kunnen gebruiken.'

'Teleurstellend. Ik mis een wervelend verhaal. Vanuit Eigen Kracht-conferentie en het verplichtend karakter vanuit BJAA.'

Het besluit om de Eigen Kracht-conferentie niet te houden werd meest (25x) door de hoofdpersoon genomen. Vier maal was het de aanmelder die het besluit nam.

3.3.3 Effect van de inzet van Eigen Kracht

Op de vraag of de inzet van Eigen Kracht van invloed is geweest op het werk van de aanmelder, reageren 23 personen. Dertien van hen beantwoorden de vraag met ja. Eenmaal heeft de inzet van Eigen Kracht hen meer werk bezorgd. Anderen hebben een positief effect bemerkt van de inzet van Eigen Kracht: zij kregen meer inzicht in de manier waarop familieleden met elkaar communiceerden, ouders werden zich bewuster dat ze een beroep op familie konden doen, gingen ouders meer 'nadenken' en de aanmelder kreeg een duidelijker beeld van het netwerk en van wat er aan de hand was.

Op de vraag of de inzet van Eigen kracht effect heeft gehad op de situatie van de hoofdpersoon antwoorden 13 personen met ja, 8 met nee en 11 personen weten het niet. De effecten die de aanmelder toeschrijft aan de inzet van Eigen Kracht zijn: aan het denken zetten van de hoofdpersoon, confrontatie met eigen onvermogen, keuze voor een vorm van therapie, beter contact met het kind, deel van de familie zet belangen hoofdpersoon voorop, meer bewust van mogelijke steun in familie, meer bewust van het zelf kunnen regelen van zaken, hoofdpersoon kwam op straat te staan waardoor het nu mogelijk werd hulp aan te bieden, communicatie tussen familieleden duidelijker, meer gemotiveerdheid ouder(s).

3.4.5 Tevredenheid over samenwerking met Eigen Kracht

Net als bij de vragenlijst voor aanmelders die hebben deelgenomen aan een Eigen Kracht-conferentie (zie 6.5 en 6.6), is gevraagd hoe de aanmelders de samenwerking met de medewerkers van Eigen Kracht hebben ervaren. Zij hebben de samenwerking met de regiomanager en de Eigen Kracht-coördinator een rapportcijfer gegeven.

De samenwerking met de regiomanager waarderen zij (N=30) met een 7,9.

In dit oordeel weegt *positief* mee: snelheid van handelen, goede bereikbaarheid, meedenken, hulp bij invullen formulieren, enthousiasme, vriendelijkheid, bereidheid om gesprek met cliënt aan te gaan, open voor vragen, goede uitleg en inzet passende coördinator.

In dit oordeel weegt *negatief* mee: jammer dat aanmelder niets terughoort van het verloop, grote afstand (fysiek), volgende keer liever eerste contact met familie samen doen.

De samenwerking met de Eigen Kracht-coördinator geven zij (N=25) een 7,6.

In dit oordeel weegt *positief* mee: vriendelijk, daadkrachtig, veel mensen benaderd, open

houding, goede uitleg, geduld, betrokkenheid, enthousiasme, goede terugkoppeling, zorgvuldigheid, snelheid, betrouwbaarheid, initiatiefrijk.

In dit oordeel weegt *negatief* mee: meer rekening houden met beperkte verstandelijke vermogens van cliënten, meer rust en minder druk in het traject, betere uitleg nodig, meet vasthoudendheid nodig, datum sneller plannen.

De meerderheid van de aanmelders (29x) is niet afgeschrikt door het feit dat het niet tot een Eigen Kracht-conferentie is gekomen. Zij laten weten een volgende keer weer een aanmelding te zullen doen. Drie personen weten dat nog niet.

Er is de aanmelders van de fase 1 zaken gevraagd of zij nog opmerkingen hebben. Een deel van hen maakt gebruik van deze mogelijkheid:

'Koudwatervrees bij gezinnen weg krijgen, meer aandacht in de media.'

'Nieuwe coördinatoren toch een keer mee laten lopen met een ervaren kracht. Onzekerheid wordt dan minder op de klant overgebracht doordat de coördinator heeft meegekeken.'

'Terugkoppeling naar verwijzer: hoeft niet uitgebreid, alleen of het loopt of misschien gestaakt is.'

'Het meer begeleiden (eenvoudige woordkeus), meer aansturen. Voorbeelden. Het voordeel duidelijk naar voren laten komen.'

'Eigen Kracht-conferentie inzetten voor start reguliere hulp dus gekoppeld aan de wachtlijst.'

'Meer bekendmaken bij de gemeente!'

'Jammer dat de coördinator geen inhoudelijke informatie mocht geven over de genomen stappen.'

4 Conferentiefase (fase 2)

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over 309 zaken waarvan de voorbereiding heeft geleid tot een bijeenkomst, de Eigen Kracht-conferentie. Een Eigen Kracht-conferentie wordt voorbereid door een Eigen Kracht-coördinator. Deze heeft geen hulpverlenende of inhoudelijke taak; de opdracht is alleen het organiseren en begeleiden van de Eigen Kracht-conferentie.

4.2 Aantal Eigen Kracht-conferenties per provincie

In totaal zijn in 2008 471 zaken afgesloten en geregistreerd. Van deze zaken is het 309 maal tot een conferentie gekomen. Familie, vrienden en andere bekenden zijn bijeengekomen om een plan te maken. In 162 gevallen is de voorbereiding gestaakt voordat er een conferentie is gehouden, de fase 1 zaken. Hier is in het vorige hoofdstuk uitvoerig over gerapporteerd. In 2008 leidde 66% van de aanmeldingen tot een conferentie, een daling ten opzichte van 2007 toen dit percentage op 73% lag.

Aantal fase 2 zaken per provincie als percentage van het totaal aangemelde zaken:

Provincie	Aantal fase 2 zaken	Als % van totaal aantal in deze provincie aangemelde zaken
Groningen	13	56
Friesland	14	82
Drenthe	0	0
Overijssel	52	58
Flevoland	24	80
Gelderland	9	43
Utrecht	11	73
Noord-Holland	130	68
Zuid-Holland	44	66
Zeeland	1	100
Noord-Brabant	10	77
Limburg	1	100
<i>Totaal</i>	<i>309</i>	<i>66</i>

Friesland, Flevoland en Noord Brabant halen de hoogste percentages wat betreft het aantal conferenties dat doorgaat. Noord-Holland is echter de belangrijkste leverancier van de conferenties en heeft zijn koppositie ten opzichte van 2007 versterkt. Overijssel en Zuid-Holland bezetten de tweede en derde plaats qua aantal fase 2 conferenties.

Gelderland is de provincie waar het aantal aanmeldingen het minst vaak heeft geresulteerd in een conferentie. Wel is in verhouding met 2007 het aantal fase 2 conferenties sterk gestegen: van 1 naar 9.³

4.3 Duur van voorbereiding

Als een zaak verwezen is naar Eigen Kracht start de Eigen Kracht-coördinator met de activeringsfase (voorbereiding). Deze loopt tot de dag van de conferentie. Ten opzichte van eerdere jaren is de voorbereidingsduur iets gestegen: 60% van de conferenties is binnen twee maanden gerealiseerd (in 2006: 67%, in 2007: 65%) en 24% tussen twee en drie maanden (in 2006: 20%, in 2007: 28%). Het aantal conferenties waarvan de voorbereiding langer dan drie maanden is ten opzichte van eerdere jaren iets gestegen. In 2008 16% (in 2007 10% en in 2006 13%) van de zaken.

4.4 Aanmelders

Van de 309 zaken die tot een conferentie hebben geleid, komen er 132 aanmeldingen van een bureau Jeugdzorg. Dat is 43%, een daling ten opzichte van 2007 (52%). Beperken we de aanmeldingen tot die van organisaties en instanties (dus geen familie of hoofdpersonen zelf) dan bedraagt het aandeel van bureau Jeugdzorg 54%. Van de zaken via Bureau Jeugdzorg komt 33% van de vrijwillige hulpverlening, 60% van de jeugdbescherming, 6% van het AMK en 1% van de jeugdreclassering.

Organisaties	Aantal	Als percentage van het totaal aantal aanmeldingen van deze organisaties
BJZ (vrijwillig kader)	43	74
BJZ (jeugdbescherming)	79	69
BJZ (AMK)	8	100
BJZ (jeugdreclassering)	2	67
Zorgaanbieders jeugdzorg	41	66
MEE	31	69
Maatschappelijk werk	8	44
Gemeenten	1	8
Gezondheidszorg/GGZ	7	64
Scholen	5	63
Ouderenorganisatie	2	40
Blijf van mijn lijf	2	50
Overige instanties	14	50
<i>Totaal</i>	<i>243</i>	<i>66</i>

³ Afgezien van de provincie Drenthe waarover door het geringe aantal aanmeldingen geen uitspraken kunnen worden gedaan.

Tussen aanmelders zijn er grote verschillen in de mate waarin de aanmeldingen tot conferenties leiden. De variëteit zit echter vooral bij de kleinere groepen aanmelders als scholen, consultatiebureaus en ouderenorganisaties. Van de getalsmatig belangrijkste groepen aanmelders (Bureau Jeugdzorg, MEE en Zorgaanbieders Jeugdzorg) is het aandeel fase 2 conferenties ten opzichte van het aantal aanmeldingen vergelijkbaar, tegen de 70%.

Personen	Aantal fase 2 zaken	Als % van totaal
Familie	36	62
Hoofdpersoon zelf	30	67
<i>Totaal</i>	66	64

Aanmeldingen vanuit het familiesysteem of de hoofdpersoon zelf leiden in twee derde van de gevallen tot een conferentie. Dit is een lager aandeel dan in 2007 (73%). Het aandeel conferenties vanuit het familiesysteem of de hoofdpersoon op het totaal is wel gestegen. Ten opzichte van 2007 is het aandeel gestegen van 14% naar 21% van de fase 2 zaken.

4.5 Duur hulpverlening

In 43 gevallen is onbekend of en hoe lang er al hulpverlening in het gezin aanwezig is. Van de overige 266 gevallen blijkt dat bijna de helft (48%) minder dan twee jaar hulp heeft. Een derde heeft twee tot vijf jaar hulpverlening. 9% heeft geen professionele hulp en in 21% van de gevallen is er sprake van meer dan vijf jaar hulpverlening.

Duur hulpverlening in jaren	Aantal fase 2 zaken
Geen hulpverlening	23
0 tot 1 jaar	54
1 tot 2 jaar	51
2 tot 5 jaar	83
5 tot 10 jaar	33
Meer dan 10 jaar	22
Onbekend	43
<i>Totaal</i>	309

4.6 Achtergrondproblematiek

In onderstaande paragrafen staat welke problemen er speelden in de zaken waarin een conferentie gehouden wordt.

4.6.1 Problemen kinderen

Er zijn gegevens bekend van alle 277 gehouden conferenties waarbij kinderen (mede) de hoofdpersoon zijn. In totaal zijn er 887 belangrijke problemen genoemd, oftewel 3,2 per zaak.

Achtergrondproblematiek	Aantal fase 2 zaken
Pedagogische onmacht/verwaarlozing	157
Gedragsproblemen kind	131
Overbelasting ouders	100
Echtscheidingsperikelen	98
Psychiatrische problematiek	70
Financiën en huisvestingsproblemen	65
Problemen met school	62
Huiselijk geweld (incl. mishandeling, incest)	47
Verstandelijke beperking	38
Politiecontact	23
Verslaving	22
Dood/ziekte ouders	21
Lichamelijke beperking	14
Problemen met werk	13
Diversen	26
<i>Totaal</i>	<i>887</i>

De meest genoemde problemen zijn pedagogische onmacht/verwaarlozing, gedragsproblemen van het kind, overbelasting ouders, echtscheidingsperikelen en psychiatrische problematiek. In vergelijking met vorig jaar is de frequentie van pedagogische onmacht en overbelasting toegenomen. Enkele voorbeelden van de categorie diversen: ongewenst zwanger, emigratie, vader in gevangenis.

De achtergrondproblematiek is redelijk gelijkmatig over de aanmelders verspreid. Alleen zaken die te maken hebben met een lichamelijke of verstandelijke handicap worden relatief veel door MEE aangemeld en zaken die te maken hebben met school door de school zelf. Dit zijn geen verwonderlijke uitkomsten gezien het karakter van de organisaties.

4.6.2 Problemen volwassen hoofdpersonen

Volwassen hoofdpersonen kunnen in twee situaties aan een conferentie deelnemen: in combinatie met een conferentie voor een minderjarige hoofdpersoon of zonder minderjarige hoofdpersoon. De problematiek van volwassenen voor wie in combinatie met een minderjarige hoofdpersoon een conferentie wordt georganiseerd, wijkt niet af van de conferenties met alleen minderjarigen. De gegevens zijn in 4.6.1 dan ook gezamenlijk gepresenteerd. De conferenties die uitsluitend voor volwassenen georganiseerd worden, hebben daarentegen wel een gedeeltelijk andere problematiek, zoals onderstaande tabel laat zien.

Er zijn 32 fase 2 zaken voor uitsluitend volwassenen georganiseerd. Tezamen hadden deze conferenties 75 achtergrondproblemen oftewel 2,3 probleem per geval.

Achtergrondproblematiek	Aantal fase 2 zaken
Financiën en huisvestingsproblemen	14
Diversen	9
Overbelasting	8
Verstandelijke beperkingen	7
Echtscheidingsperikelen	6
Psychiatrische problematiek	6
Gedragsproblemen kind	5
Pedagogische onmacht/verwaarlozing	5
Lichamelijke beperking	4
Problemen met werk	3
Dood/ziekte	2
Huiselijk geweld (incl. mishandeling, incest)	2
Verslaving	2
Politiecontact	2
<i>Totaal</i>	<i>75</i>

Problemen die te maken hebben met financiën en huisvesting komen relatief veel voor, gevolgd door problemen op het werk, echtscheidingsperikelen en verstandelijke beperkingen. Van dit laatste onderwerp is opvallend dat bij de volwassenen dit onderwerp altijd tot een conferentie heeft geleid en bij de meldingen voor kinderen slechts in de helft.

4.7 Zorgen en vragen

In de 309 zaken die tot een conferentie hebben geleid, zijn zorgen en vragen door de aanmelder geformuleerd. Deze zijn het uitgangspunt van de bijeenkomst. Er zijn 277 zaken waar (mede) een minderjarige hoofdpersoon was en 32 zaken waar alleen een volwassen hoofdpersoon zonder minderjarige hoofdpersonen aanwezig was.

4.7.1 Zorgen en vragen kinderen

Vragen voor conferentie	Aantal fase 2 zaken
Woonplek (waar moet het kind wonen)	81
Opvoeding	76
Gedrag kind	55
Omgangsregeling met ouders/anderen	46
Onderwijs	40
Vrije tijd	26
Overig	17
Financiën/huisvesting	16
Voorziening gezag	16
Medische zaken	12
Zelfstandigheid	9
Werk	3
Huiselijk geweld	3
<i>Totaal</i>	<i>514</i>

Vragen die te maken hebben met de opvoeding of de woonplek komen het meest voor. Ook vragen over het gedrag van het kind of de omgangsregeling passeren relatief vaak de revue. Aanmeldingen die te maken hebben met het opstellen van een omgangsregeling of met huiselijk geweld gaan vaker dan gemiddeld niet door als conferentie, maar de verschillen zijn beperkt.

4.7.2 Zorgen en vragen volwassen hoofdpersonen

Er zijn 32 conferenties gehouden zonder minderjarige hoofdpersonen. Deze conferenties leveren tezamen 102 zorgen en vragen op, oftewel 3,2 per zaak. Onderwerpen als zelfstandigheid, financiën en vrijetijdsbesteding komen het meest voor.

Vragen voor conferentie	Aantal fase 2 zaken
Zelfstandigheid	16
Financiën/huisvesting	15
Vrije tijd	15
Overig	13
Woonplek (waar moet het kind wonen)	9
Medische zaken	9
Gedrag kind	7
Onderwijs	6
Opvoeding	6
Werk	5
Omgangsregeling met ouders/anderen	2
<i>Totaal</i>	<i>102</i>

4.8 Achtergrondkenmerken kinderen

4.8.1 Aantal

Bij de 277 zaken waar kinderen (mede) de hoofdpersoon zijn, gaat het in totaal om 478 kinderen. Dat is gemiddeld 1,7 kind per fase 2 zaak.

4.8.2 Leeftijd

De leeftijdsverdeling van de kinderen is als volgt:

Leeftijd kinderen	Aantal
Ongeboren	0
0-4 jaar	108
5-12 jaar	208
13-17 jaar	162
<i>Totaal</i>	<i>478</i>

Ruim een vijfde van de kinderen is tussen de 0 en 4 jaar oud, 43% tussen de 5 en 12 en een derde is tussen de 13 en 18 jaar oud. Aanmeldingen waarbij (ook) jonge kinderen betrokken zijn, zijn vaker als conferentie doorgegaan dan gemiddeld.

4.8.3 Geslacht

Naar geslacht is de verdeling ongeveer half om half: het gaat om 235 meisjes en 243 jongens.

4.8.4 Etniciteit

Van de 468 kinderen van wie de etniciteit bekend is, heeft 49% een autochtone en 51% een allochtone achtergrond.

4.8.5 Verblijfplaats

De verblijfplaats van de kinderen van de fase 2 conferenties is bij de aanmelding bij Eigen Kracht:

Verblijfplaats	Aantal
Thuis bij één of beide ouders	301
Familie of netwerk	76
Crisis-of leefgroep	39
(Bestands)pleeggezin	46
Anders	16
Zelfstandig	4
<i>Totaal</i>	<i>478</i>

Van de kinderen woont ongeveer tweederde bij één of beide ouders. 16% woont in een gezin behorend tot de familie of het netwerk. De overige kinderen wonen in een (bestands)pleeggezin, een crisisgroep, zelfstandig of anders.

4.9 Achtergrondkenmerken volwassen hoofdpersonen

In totaal zijn bij de 141 fase 2 zaken die (ook) over volwassenen gaan, 194 volwassenen betrokken, 1,4 persoon gemiddeld. Het gaat om 61 mannen en 133 vrouwen.

Zij hebben de leeftijd 18-25 (N=44), 26-40 jaar (N=83), 41-60 jaar (N=59). Van zeven volwassenen is de leeftijd onbekend. Bij de verdeling naar etniciteit zijn autochtone Nederlanders (N=116) in de meerderheid ten opzichte van niet-Nederlanders (N=75). Van drie personen is dit gegeven niet bekend.

4.10 Locatie van de Eigen Kracht-conferentie

In het afgelopen jaar is een groot aantal locaties uitgezocht om de conferentie te houden. Buurthuizen (114x), kerkgebouwen (41x), horecagelegenheden (27x) komen het meest voor, maar er vinden ook conferenties plaats op scholen (10x), in verzorgingscentra (5x), bij sportclubs (4x) en nog een groot aantal andere plekken. De plekken hebben meestal een informeel karakter. In 29 gevallen is de conferentie gehouden op bureaus van hulpverlenende instanties. Twaalf maal vond de conferentie bij iemand thuis plaats.

4.11 Tijdstip

De conferenties vinden in lichte meerderheid (59%) doordeweeks plaats, de rest in het weekend. Conferenties in het weekend vinden vaak overdag plaats.

Tijdstip conferentie	Aantal
Overdag	183
's Avonds	77
Overdag en 's avonds	88
<i>Totaal</i>	<i>309</i>

4.12 Duur

De conferentie bestaat uit drie onderdelen. Het besloten (tweede) deel, waarbij alleen familie en netwerk bij elkaar zijn, duurt gemiddeld een paar uur korter dan de hele conferentie. Voor de conferentie als geheel slaagt 96% er in deze binnen 8 uur af te ronden. Veel conferenties duren tussen de 3 en 5 uur. Het besloten deel duurt meestal tussen de 1 en 3 uur.

Duur conferentie in uren	Gehele conferentie	Besloten deel
0 tot 3 uur	39	202
3 tot 5 uur	170	82
5 tot 8 uur	86	22
8 tot 10 uur	8	1
Meer dan 10 uur	6	0
<i>Totaal</i>	<i>309</i>	<i>271</i>

4.13 Aantal deelnemers

In totaal hebben in 2008 4244 personen deelgenomen aan de 309 Eigen Krachtconferenties. Dit aantal is zonder de coördinator en een eventueel aanwezige tolk 'van buiten'. Dit laatste kwam in 22 gevallen voor. Het gemiddelde aantal deelnemers is iets toegenomen. In 2006 waren er gemiddeld 12,7 personen per conferentie, in 2007 12,8 en in 2008 13,6. Bij de kleinste conferentie waren er 3 deelnemers aanwezig, de grootste telde 50 aanwezigen.

Bij de conferenties waarvan de hoofdpersoon een niet-Nederlandse achtergrond heeft, is het gemiddeld aantal deelnemers iets hoger dan bij de conferenties voor een hoofdpersoon met een Nederlandse achtergrond, respectievelijk 14,3 deelnemers en 12,6 personen per conferentie.

Van 4211 personen is bekend in elke welke relatie zij tot de hoofdpersoon staan. Van dit aantal zijn 601 personen (15%) minderjarig: 473 minderjarige hoofdpersonen en 128 andere kinderen (vriendjes of vriendinnetjes).

De volwassen aanwezigen (N=3610) zijn onder te verdelen in vier categorieën: volwassen hoofdpersonen, familieleden, sociaal netwerk (vrienden, burens etc.) en professionals. De familieleden zijn voor een belangrijk deel ouders, grootouders en ooms en tantes. De categorie overige familie omvat onder andere broers en zussen.

Overzicht volwassen deelnemers conferentie	Aantal
Volwassen hoofdpersoon	250
Ouders en stiefouders	383
Grootouders	257
Ooms/tantes	697
Neven/nichten	208
Overige familie	353
Vrienden/kennissen/burens (sociaal netwerk)	843
Aanmelders	170
Personen van school	61
Hulpverleners	317
Overige professionals (bijvoorbeeld psychologen, ambtenaren)	71
<i>Totaal volwassenen</i>	<i>3610</i>
<i>Totaal inclusief kinderen</i>	<i>4211</i>

4.14 Afwezigen

4.14.1 Wel uitgenodigd, niet aanwezig

1.241 personen waren wel uitgenodigd, maar kwamen niet naar de bijeenkomst. Dit zijn vier personen per conferentie, een stijging ten opzichte van 2007 (2,9 personen). De afwezigen zijn voor ruim driekwart (N=945) afkomstig uit de familie en het sociaal netwerk en voor bijna een kwart (N=296) afkomstig uit de professionals.

4.14.2 Niet uitgenodigd, niet welkom

Bij 80 conferenties waren één of meerdere personen niet welkom. Het gaat in totaal om 137 personen. Afgezet tegenover het totaal aantal conferenties (309) zijn dit 0,4 personen per conferentie, hetzelfde aantal als in de voorgaande jaren. In 12 gevallen zou de veiligheid van de hoofdpersoon in gevaar komen. In 48 gevallen wilde de hoofdpersoon niet dat een bepaald persoon erbij aanwezig zou zijn en in de meeste overige gevallen was die mening (ook) de rest van de familie toegedaan.

Van de 137 niet welkome personen, hebben er 19 een bijdrage geleverd aan de conferentie: 10 mensen hebben een brief of e-mail gestuurd, vijf mensen hebben een vervanger gestuurd en/of hun boodschap door iemand anders laten overbrengen. Een persoon droeg rechtstreeks bij via de telefoon, een persoon via een videoboodschap en een persoon liet via een vriendenboek met verklarende tekst een boodschap achter.

4.15 Resultaat

Van alle 309 onderzochte conferenties is het resultaat bekend. In 96% van de gevallen (N=296) zijn familie en netwerk er in geslaagd het over een plan eens te worden en dit plan schriftelijk vast te leggen. In 3% van de gevallen (N=9) is het plan nog in de maak. Er is bijvoorbeeld nog onduidelijkheid over de beschikbare hulpmogelijkheden. Ook komt het voor dat het plan slechts door een gedeelte van de aanwezigen is opgesteld.

In vier gevallen (1%) is het helemaal niet tot een plan gekomen en is de zaak teruggegeven aan de aanmelder.

De plannen zijn in overgrote meerderheid als veilig door de aanmelder geaccepteerd. Voor 91 plannen is deze vraag niet van toepassing, omdat de conferentie door iemand uit de familie of sociaal netwerk aangevraagd is en/of er geen hulpverlening is. Van de overige 218 plannen zijn er 204 (94%) direct door de aanmelder geaccepteerd. In zeven gevallen kwam de goedkeuring na het opnemen van een aanvullende afspraak. In vijf gevallen is het plan wel goedgekeurd, maar door een andere hulpverlener dan de aanmelder. Tenslotte zijn er twee conferenties waarvan het plan niet is goedgekeurd. Het betreft hier zaken waarin familieleden tegen de wil van een gezinsvoogd in een Eigen Kracht-conferentie hebben gehouden.

4.16 Inhoud plan

4.16.1 Wijziging verblijfplaats

In 90 conferenties gaat de conferentie (mede) om de woonvraag: waar en bij wie moet het kind of de volwassen persoon gaan wonen? Deze 90 conferenties leiden in de helft (50%) tot een wijziging van de verblijfplaats van kind of volwassen hoofdpersoon, in de andere helft dus niet. Opvallend is echter dat ook bij 17% van de 219 conferenties waar deze vraag geen onderwerp van de conferentie is, er toch een wijziging van de verblijfplaats optreedt. Gemiddeld wijzigt daarmee bij 27% van de conferenties de verblijfplaats. Het totaal aantal personen dat daarbij betrokken is, betreft 101.

De volgende wijziging van de verblijfplaats vindt plaats:

- 42 personen woonden thuis, maar gaan nu naar de andere ouder (14x), naar familie of vrienden (21x), naar bestandspleeggezin (3x), naar een groep (2x) of zelfstandig (2x);
- 15 personen woonden bij familie, maar gaan nu naar de ouders (11x) of andere familie (4x);
- 14 personen woonden in een bestandspleeggezin, maar gaan nu naar de ouders (9x) of naar familie (5x);
- 25 personen woonden in een crisis- of leefgroep, maar gaan nu naar de ouders (4x), familie (10x), naar een bestandspleeggezin (5x) of naar begeleid wonen (6x);
- personen gaan van de jeugdgevangenis naar ouders;
- 1 persoon gaat van een blijf van mijn lijf huis naar zelfstandig;
- 1 persoon gaat van zwervend naar zelfstandig;
- 1 persoon gaat van instelling naar tienermoederhuis.

In onderstaande tabel staat in hoeverre de kinderen door de verandering van verblijfplaats gebruik gaan maken van meer of minder intensieve jeugdhulp. Zelfstandig wonen en bij de ouders wonen wordt hierbij als even intensief beschouwd. Ook wordt een netwerkpleeggezin als even intensieve hulp beschouwd als een bestandspleeggezin. Vanuit kosten oogpunt is dat juist, maar familieleden ervaren een plaatsing bij bekenden als minder ingrijpend. Begeleid wonen wordt als minder intensief beschouwd als het wonen in een groep.

	Intensiever	Even intensief	Minder intensief	Totaal
Aantal (N=)	26	27	48	101
Procentueel	26%	27%	48%	100%

4.16.2 Vraag om professionele hulp

Van 307 conferenties is bekend of en welke professionele hulp er is gevraagd. In 230 plannen (75%) vraagt de familie om hulp van professionals. In 77 plannen (25%) wordt geen professionele hulp gevraagd.

4.16.3 Evaluatie

De meerderheid van de families geeft aan na verloop van tijd bijeen te komen om het plan te evalueren en eventueel bij te stellen. Van de 306 conferenties waar dit gegeven van bekend is, is in 283 gevallen (92%) een dergelijk evaluatiemoment opgenomen, in 23 gevallen (8%) niet.

4.16.4 Noodplan

In 86% (N=262) van de plannen is een 'noodplan' opgenomen. Daarmee wordt een afspraak bedoeld voor het geval de zaken anders lopen dan voorzien. Meestal spreken zij af wie van de deelnemers aan de conferentie dan bij elkaar komen om een aangepast plan van aanpak te maken.

5 Follow-up

5.1 Inleiding

Als een Eigen Kracht-conferentie volgens plan verloopt is het resultaat een door de familie gedragen plan. In dat plan staan afspraken van familie en bekenden onderling en eventueel vragen aan hulp- of dienstverlenende organisaties. Vanuit het oogpunt van de verbetering van de situatie van de hoofdpersonen is het maken van het plan een eerste stap. Het komt aan op de uitvoering van het plan. Om enig inzicht te krijgen in hoeverre de plannen ook gerealiseerd zijn of worden, is na (doorgaans) drie tot vijf maanden door de coördinator contact opgenomen met de aanmelder en één of meerdere familieleden. Hierbij is gevraagd hoe het met de uitvoering gaat. Soms kunnen gewijzigde omstandigheden overigens een reden zijn waarom afspraken uit het plan niet zijn uitgevoerd.

Er zijn 272 follow-up formulieren van Eigen Kracht-coördinatoren ontvangen. Afgezet tegen de 309 conferenties in 2008, betekent dit dat van 88% bekend is hoe het enige maanden later met de uitvoering staat. Vergeleken met eerdere jaren is dit een forse toename van de respons. Overigens gaat de analyse van de follow up niet over precies dezelfde conferenties als in hoofdstuk 2,3 en 4 beschreven zijn. Van de conferenties die eind 2008 gehouden zijn is de follow up immers nog niet bekend. De follow up cijfers van 2008 omvatten ook een deel van conferenties die in 2007 zijn gehouden.

5.2 Moment van follow-up

De coördinator onderhoudt na het afronden van de conferentie en het opsturen van het plan geen contact meer met de deelnemers, behalve op twee vaste momenten. De Eigen Kracht-coördinator belt na een maand op om te informeren naar de stand van zaken. Hetzelfde gebeurt na drie maanden, maar dan vanwege onderzoeksdoeleinden. Over dat follow up moment gaat het in de volgende tabel.

Moment van follow up	Aantal
2-4 maanden na conferentie	158
4-6 maanden na conferentie	89
6-8 maanden na conferentie	21
Meer dan 8 maanden na conferentie	4
<i>Totaal</i>	<i>272</i>

Ruim de helft van de gesprekken vindt binnen vier maanden na afloop van de conferentie plaats en nog eens ruim 40% in een periode tussen de vier en zes maanden. In 10% van de gevallen duurt het langer dan een half jaar voordat er met de betrokkenen gesproken is.

5.3 Aantal personen

In het kader van de follow-up hebben de coördinatoren gesproken met 870 personen oftewel 3,2 personen per zaak.

Er is gesproken met:

Er is gesproken met	Aantal
Aanmelders/professionals	218
Hulpverleners (geen aanmelder)	20
Kinderen en jongeren	124
Familieleden	377
Sociaal netwerk (overige bekenden)	131
<i>Totaal</i>	<i>870</i>

5.4 Mate van uitvoering

Er is aan de betrokkenen gevraagd in hoeverre het plan is uitgevoerd. Zij konden kiezen uit drie mogelijkheden: geheel uitgevoerd, geheel niet uitgevoerd en deels uitgevoerd. Er is geen onderscheid gemaakt in hoofd- en bijzaken, het gaat om de uitvoering van het totaal aan afspraken. Als één afspraak niet is uitgevoerd, is het plan dus deels uitgevoerd.

Mening over uitvoering plan:

	Geheel	Ten dele	Geheel niet	N=
Aanmelders/hulpverleners	44%	40%	15%	218
Hulpverleners, geen aanmelders	20%	55%	25%	20
Kinderen en jongeren	40%	46%	14%	124
Familieleden	46%	43%	11%	377
Sociaal netwerk (buren, vrienden)	40%	52%	8%	131
<i>Totaal</i>	<i>43%</i>	<i>45%</i>	<i>12%</i>	<i>870</i>

Van de ondervraagde groepen oordelen de hulpverleners/geen aanmelders het meest negatief over de uitvoering van het plan. Hierbij moet worden aangetekend dat het om een kleine categorie respondenten gaat. De overige ondervraagde groepen oordelen ongeveer hetzelfde. Ruim 40% vindt dat het plan in zijn geheel is uitgevoerd, een iets grotere groep vindt dat het plan ten dele is uitgevoerd en een minderheid van rond de 10% per categorie vindt dat het plan in zijn geheel niet is uitgevoerd. Een deel van de respondenten geeft tijdens de follow-up gesprekken aan dat zij slechts uitspraken kunnen doen over een gedeelte van de zaak. Zij hebben geen zicht op de uitvoering van alle afspraken uit het plan.

In de meeste plannen wordt opgenomen dat de familie, al dan niet in het bijzijn van hulpverleners, na enige tijd bijeen zal komen om het plan te evalueren. 142 van de 250 ondervraagde families zeggen dat deze evaluatie inderdaad gehouden is. Daarvan was in 92 gevallen zowel familie als hulpverlening aanwezig, in 52 gevallen is de evaluatie alleen met de familie gehouden.

Het komt met enige regelmaat voor dat respondenten elkaar tegenspreken. Familieleden kunnen anders over zaken oordelen dan aanmelders, maar ook familieleden onderling zijn het niet altijd met elkaar eens. In totaal is dit bij 47 van de 248 conferenties - waarbij verschillende groepen zijn ondervraagd - het geval. Het komt echter weinig voor dat de een het plan totaal uitgevoerd vindt, terwijl een ander vindt dat het plan in zijn geheel niet is uitgevoerd.

Enige toelichtingen van coördinatoren:

'Alles werkt goed. 1 maand na conferentie is het plan aangepast op een enkel punt. Een tante en oom hielden zich niet aan de afspraken. Alles werkt buiten-gewoon goed! Het is fantastisch (vind ik) dat zo'n groot plan werkt. En dat alle mensen zich aan hun afspraken houden. Samenwerking tussen hulpverlening, familie en netwerk is buitengewoon goed.'

'Gezinsvoogd gaat nog een poging doen de beide families te wijzen op de afspraken die in het plan staan uit te voeren. Beide families lijken niet langer gemotiveerd en zitten vol verwijten.'

'Lichte bijstelling plan. Wat niet functioneerde is op een lager pitje gezet. De kern van het plan gaat namelijk wel erg goed! Deze jongen die vanwege grote gedragsproblemen in een jeugdgevangenis zat, ontwikkelt zich nu goed bij (stief)ouders!'

'Men is tevreden en blij met de sociale contacten die zijn ontstaan en versterkt. De hulpverlening in huis functioneert goed. Men is van de ene soort hulpverlening overgestapt naar andere.'

6 Tevredenheid professionele aanmelders

6.1 Inleiding

Na de Eigen Kracht-conferentie is door de coördinator een tevredenheidsformulier aan de aanmelders gegeven of gestuurd. Het gaat hier alleen om professionele aanmelders. Er zijn 356 formulieren uitgereikt, hiervan zijn er 230 teruggekomen. Dit betekent een respons van 65%. Vergeleken met 2007 is sprake van een stabilisatie van de respons (2007: 64%).

6.2 Informatie

Het is uit eerdere jaarrapportages⁴ bekend aan welke informatie aanmelders vooraf behoefte hebben:

- de eigen inbreng en rol van de aanmelder;
- de gang van zaken tijdens Eigen Kracht-conferenties (algemeen);
- de gang van zaken tijdens deze specifieke Eigen Kracht-conferentie;
- wat Eigen Kracht inhoudt en beoogt.

In dit onderzoek is gevraagd in hoeverre de aanmelders vinden dat ze op deze punten voldoende zijn geïnformeerd.

Bijna alle ondervraagde aanmelders oordelen/beoordelen deze punten als voldoende:

1. Op de vraag of de aanmelder voldoende informatie over de eigen rol heeft gekregen van de Eigen Kracht- coördinator, antwoordt 96% van de respondenten met ja, 3% met nee (N=229).
2. Volgens 99% van de respondenten (N=229) was de informatie over de gang van zaken tijdens Eigen Kracht-conferenties in het algemeen en deze conferentie in het bijzonder voldoende.
3. Informatie over wat Eigen Kracht inhoudt en beoogt, wordt door 99% (N=227) als voldoende beschouwd.

6.3 Waardering Eigen Kracht-conferentie

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de aanmelders over de conferentie als geheel, is hen gevraagd een rapportcijfer te geven. Op 7 aanmelders na heeft iedereen deze vraag ingevuld (N=223). Het hoogste cijfer dat wordt gegeven is een 10 (5x), het laagste een 2 (1x). Er zijn in totaal 11 onvoldoendes. Gemiddeld geven de aanmelders een 7,6 aan de conferentie, hetzelfde cijfer als in 2007.

Een aantal respondenten verklaart hun cijfer met een toelichting. Een kleine selectie:

'Een 3. Veel onveiligheid tijdens conferentie, ongemotiveerde deelnemers, onduidelijkheid wat er van de deelnemers werd verwacht, niets met de conferentie gewonnen.'

⁴ Zie de lijst met referenties, waarmee deze rapportage besluit.

'Een 5. Eten en drinken was niet goed verzorgd, voorbereiding niet goed, datum en plaats wisselden steeds, deelnemers wilden geen vrij nemen zodat ik op mijn vrije dag moest komen en dat op het laatste moment, kinderen waren getuige van scheldpartij.'

'Een 7. Veel verandering, maar niet qua hulp voor opvoeding van kinderen. Daarnaast zijn belangrijke punten niet besproken, maar dat komt door een communicatiestoring.'

'Een 8. Het was een goede conferentie maar we hadden te weinig tijd voor verduidelijking en verdieping. Hier was ook een extra pauze nodig geweest voor de conferentie van de deelnemers.'

'Een 8. Er was een fijne sfeer aanwezig. De familie heeft uiteindelijk samen een goed plan opgesteld. Er is ook genoeg aan bod gekomen.'

6.4 Waardering plan

Het gaat in een conferentie om het maken van een plan voor een of meerdere hoofdpersonen. Dat plan is bedoeld om de situatie van de hoofdpersoon of het gezin te verbeteren. In bijvoorbeeld jeugdbeschermingszaken wordt het gemaakte plan voorgelegd aan de professionele aanmelder, meestal de gezinsvoogd.

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de aanmelders over het –niet door hen zelf maar door familie gemaakte- plan is hen gevraagd ook voor dit onderdeel een rapportcijfer te geven.

In zeven gevallen was deze vraag niet van toepassing, omdat er geen plan is gemaakt. Van 24 plannen is onbekend hoe de aanmelders hierover hebben geoordeeld. De overige 192 aanmelders hebben deze vraag wel beantwoord. Het laagste cijfer is een 1 (1x), het hoogste cijfer een 10 (5x). De cijfers 7 en 8 komen het meest voor. Gemiddeld wordt het cijfer 7,3 gegeven, vergelijkbaar met 2007 (7,4).

Bij de beoordeling van het plan letten aanmelders op:

- haalbaarheid van het plan;
- duidelijkheid van het plan;
- veiligheid van het plan;
- inbreng en medewerking van familie en netwerk aan het plan.

Enkele toelichtingen ter illustratie:

'Een 6. Ik vind de afspraken die gemaakt zijn nogal vaag en ik heb 't gevoel dat de familie hier niet echt mee uit de voeten kan. Het zorgt ervoor dat ze snel weer terugvallen in hun oude gedrag.'

'Een 6. Het is een plan voor de eerstkomende tijd. Er zal nog een vervolgplan moeten komen, als er meer duidelijkheid is over de situatie van moeder en kind.'

'Een 6. Het plan is nog niet echt klaar omdat deelnemers eerder weg moesten of later aan kwamen. Niemand van de deelnemers heeft afspraken opgeschreven. Later was er tijdnood, waardoor coördinator het ook niet volledig heeft kunnen doen. Daardoor konden deelnemers achteraf makkelijker de afspraken ontduiken en heb ik als hulpverlener weinig in handen om deelnemers te zeggen hoe het is afgesproken.'

'Een 7. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over wie wat gaat doen. De familie heeft aangegeven wat zij kunnen betekenen, maar ook wat zij niet kunnen. Vervolgens hebben zij deze vragen aan de consulent van MEE voorgelegd.'

'Een 8. Het plan ziet er goed doordacht uit. De meningen van alle betrokkenen zijn meegenomen en verwerkt. De familie is tevreden met het plan.'

6.5 Waardering voor Eigen Kracht-coördinator

Tijdens de voorbereiding is een goede afstemming tussen aanmelder en coördinator van belang. Om een indruk te krijgen van de waardering voor de coördinator, is ook hiervoor een rapportcijfer gevraagd. Op vijf respondenten na hebben alle aanmelders dit gedaan (N=184). Het hoogste cijfer is een 10 (13x), het laagste een 1 (1x). Er zijn vier onvoldoendes gegeven. Gemiddeld waarderen de aanmelders de samenwerking met de coördinator met een 7,9. Dit is een vergelijkbaar resultaat als in 2006 en 2007. Aanmelders letten bij hun beoordeling onder andere op de duidelijkheid, de vriendelijkheid, de geduldigheid en de snelheid waarmee vragen van de aanmelder worden behandeld.

'Een 3. Er was een aantal zaken waar we het niet over eens waren en we ook niet uitkwamen of geforceerd uitkwamen: locatie niet handig, welke kinderen aanwezig waren, methodiek Eigen Kracht-conferentie aanpassen aan niveau deelnemers, hun behoefte aan duidelijkheid, hun spanningsboog, ik heb als aanmelder zelf ook energie moeten steken in motiveren netwerk.'

'Een 7. Prettige coördinator, fijn contact. Veel contact gehad. Echter voor de coördinator was het een moeilijke Eigen Kracht-conferentie. Met veel vragen van de klant. En het omgaan met de klant vraagt wel deskundigheid. Hierin zou misschien wat meer scholing/begeleiding nodig zijn.'

'Een 9. Ze is erg goed en duidelijk en houdt de lijn en voorwaarden in de gaten. Geeft goed structuur aan de conferentie.'

'Een 10. Het was prettig om met haar samen te werken. Daarnaast was ze duidelijk en vriendelijk.'

6.6 Waardering Eigen Kracht-regiomanager

Niet alle aanmelders hebben een even intensief contact met de regiomanager bij de voorbereiding van de conferentie gehad. Het aantal respondenten op deze vraag is dan ook lager dan bij de andere vragen (N=120). Deze respondenten oordelen in overgrote meerderheid positief en geven gemiddeld een 8,2. Er is één onvoldoende (een 5). Het rapportcijfer ligt hoger dan in 2006 en 2007 (gemiddeld 7,7).

Het rapportcijfer wordt vooral gebaseerd op: bereikbaarheid, snelheid van werken, gegeven informatie en ondersteuning.

‘Een 7. Ik vind samenwerking een groot woord voor het stukje wat we hierin samen hebben gehad, echter de informatieverstrekking was helder en oké.’

‘Een 8. Zeer snel van start gegaan en ook consequent en duidelijk geweest, positief dat ze ook bereikbaar waren en meedachten bij het invullen van de formulieren.’

‘Een 10. Al meerdere malen zaken met de regiomanager opgepakt en gedaan. Hierdoor is een groot vertrouwen in de Eigen Kracht-conferentie ontstaan. Goede en duidelijke communicatie vooraf en achteraf.’

6.7 Overige opmerkingen en suggesties

Aan het eind van het formulier hebben de aanmelders nog hun aanvullende opmerkingen en suggesties kunnen opschrijven. Een aantal voorbeelden:

- let op locatie, zowel qua faciliteiten als bereikbaarheid voor alle partijen;
- mag hulpverlener tijdens besloten deel ook locatie verlaten en telefonisch bereikbaar zijn?;
- een professionele tolk is soms beter dan iemand uit het eigen netwerk;
- meer inzicht in hoe de Eigen Kracht-conferentie zich verhoudt tot OTS;
- meer reclame maken voor de Eigen Kracht-conferentie, nog bij teveel instanties onbekend;
- duidelijk afbakenen waar kinderen wel en niet bij aanwezig zijn.

Enkele citaten:

‘Dit was de eerste keer dat ik een Eigen Kracht-conferentie meemaakte. Ik begrijp het spanningsveld dat de Eigen Kracht-conferentie vanuit familie moet starten en op hun inzet moet ontstaan, maar de belangen van het kind en het gezin waren groot genoeg en ik had een actievere inzet van de coördinator verwacht. Ik denk dat ik ook nog beter moet weten welke mogelijkheden Eigen Kracht-coördinator wel/niet heeft. Nu heb ik denk ik een te eenzijdig beeld gekregen.’

‘De indeling van de dag vond ik goed werken, na het informatieve deel was er een lunch die voor een prettige onderbreking zorgde. Het brak ook de spanning.’

'Nu dat ik met de Eigen Kracht-conferentie in aanraking ben gekomen, kan ik me voorstellen hier vaker aan te zullen denken. Ik denk wel dat het (zoals zoveel) een kwestie is van timing. Omdat ik uitvoerend hulpverlener ben, was het voor mij zoeken wie een Eigen Kracht-conferentie in dit geval zou moeten aanvragen. Ik heb te lang gewacht om eerst met andere hulpverleners te overleggen. Deze Eigen Kracht-conferentie had, toen het ter sprake kwam, in haast aangevraagd moeten worden.'

7 Tevredenheid volwassen deelnemers uit familie en sociaal netwerk

7.1 Inleiding

In 2008 was bij alle 309 gehouden conferenties vertegenwoordiging uit de familie of het sociaal netwerk aanwezig. Tezamen waren er 2.991 vertegenwoordigers uit familie en sociaal netwerk aanwezig. Van hen hebben er 2.332 een tevredenheidformulier gekregen. De respons bedroeg 1.729 formulieren oftewel 74%, een vergelijkbare score als in 2007 (77%).

Samenstelling van de volwassen respondenten die het tevredenheidformulier hebben ingevuld:

Formulier ingevuld door	Aantal	Percentage
Vader	113	7%
Moeder	156	9%
Broer/zus	171	10%
Opa/oma	144	8%
Oom/tante	332	19%
Neef/nicht	80	5%
Vriend/vriendin	379	22%
Anders	274	16%
Onbekend	62	4%
<i>Totaal</i>	<i>1729</i>	<i>100%</i>

De categorie 'anders' omvat volwassen hoofdpersonen, burens, kennissen, collega's, contacten uit de kerk of verenigingen etc. De categorie 'onbekend' omvat deelnemers die het formulier wel hebben ingevuld, maar niet hebben aangegeven in welke relatie zij tot het kind of de volwassen hoofdpersoon staan.

7.2 Informatie

7.2.1 Inleiding

Vooraf hebben de meeste deelnemers contact gehad met zowel de aanmelder als met de Eigen Kracht-coördinator. Het is de bedoeling dat de aanmelder het idee van de Eigen Kracht-conferentie bij de deelnemers introduceert en de te bespreken vragen voorlegt. De Eigen Kracht-coördinator bereidt vervolgens de Eigen Kracht-conferentie voor. Tijdens de Eigen Kracht-conferentie geven de aanmelder en eventueel andere aanwezige professionals informatie over de problemen en hulpmogelijkheden.

7.2.2 Voldaan aan informatiebehoefte

Er is de respondenten gevraagd of zij voldoende informatie hebben gekregen over de bedoeling van de Eigen Kracht-conferentie, de gang van zaken tijdens de Eigen Kracht-conferentie, de situatie van het kind en/of de volwassen hoofdpersoon en de hulpmogelijkheden.

Voldoende info over	Ja	Nee	Totaal	Aantal (N)
Bedoeling	98%	2%	100%	1720
Gang van zaken	97%	3%	100%	1676
Situatie kind/gezin	97%	3%	100%	1652
Hulpmogelijkheden	91%	9%	100%	1605

Op de vraag of er voor de conferentie is gevraagd welke informatie de deelnemers wilden hebben, antwoordt 87% met ja, 13% met nee (N=1690). In de meeste gevallen (N=1233) is dit gevraagd door de Eigen Kracht-coördinator, gevolgd door familie/vrienden (N=342), hulpverleners (N=192) en overigen (N=48). Meerdere antwoorden per respondent zijn daarbij mogelijk. Van de mensen die de vraag over de informatie met 'ja' beantwoorden, heeft 90% deze informatie ook gekregen, 8% ten dele en 2% niet (N=1480). Aan de respondenten die bepaalde informatie hebben gemist is gevraagd wat zij graag hadden willen weten.

'Doordat de conferentie op heel korte termijn moest plaatsvinden is de informatie alleen gegeven door de coördinator. De verdere informatie kwam pas tijdens de conferentie.'

'Ik heb niets gekregen. Althans ik zou een brief krijgen met uitnodiging datum en tijdstip en plaats en bijeenkomst. Die was niet op tijd binnen.'

7.3 Meewerken aan een oplossing

7.3.1 Inleiding

Het is de bedoeling dat in de Eigen Kracht-conferentie iedereen een bijdrage levert aan het maken van het plan. Dat kan zijn door hulp aan te bieden, maar zeker zo van belang is het meedenken en meewerken tijdens het besloten gedeelte als de familie 'onder elkaar' is. Om enigszins een beeld te krijgen van de betrokkenheid van de deelnemers bij het besluitvormingsproces, is hen gevraagd of zij zelf informatie hebben kunnen toevoegen, of zij zelf hebben kunnen vragen en zeggen wat zij wilden en of zij vinden dat ze hebben kunnen meewerken aan een oplossing.

7.3.2 Informatie geven

Net als professionals beschikken familieleden en het sociaal netwerk ook over informatie. Op de vraag of men zelf informatie heeft toegevoegd aan de Eigen Kracht-conferentie antwoordt 64% bevestigend en 36% ontkennend (N=1565).

7.3.3 Vragen

Op de vraag of men tijdens de bijeenkomst heeft kunnen vragen wat men wilde, hebben 1689 mensen geantwoord. 92% van hen antwoordt met ja, 6% met ten dele en 2% met nee.

7.3.4 Zeggen

Op de vraag of men tijdens de bijeenkomst heeft kunnen zeggen wat men wilde, hebben 1694 mensen geantwoord. Van deze mensen zegt 93% dat men genoeg heeft kunnen zeggen, 5% zegt ten dele en 2% zegt van niet.

7.3.5 Meewerken aan een oplossing

Op de vraag of men heeft kunnen meewerken aan een oplossing hebben 1682 mensen geantwoord. 83% antwoordt bevestigend, 3% ontkennend en de overige 14% geeft aan gedeeltelijk te hebben kunnen meewerken.

7.3.6 Op gemak voelen

De vraag of men zich tijdens de bijeenkomst op het gemak voelde is door 1680 mensen ingevuld. Van hen geeft 86% aan zich op het gemak te hebben gevoeld, 10% ten dele en 4% niet.

7.4 Waardering Eigen Kracht-conferentie en besloten tijd

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de deelnemende leden van familie en sociaal netwerk over de conferentie als geheel is hen gevraagd een rapportcijfer te geven. 61 respondenten (4%) geven de conferentie een onvoldoende. Het gemiddelde rapportcijfer voor de conferentie als geheel is een 7,7 (N=1672). Dit is hetzelfde rapportcijfer als in 2006 en 2007.

Er is apart gevraagd naar het rapportcijfer voor het besloten deel waarbij alleen familie en sociaal netwerk bijeen zijn. De waardering voor dit deel van de conferentie ligt op een vergelijkbaar niveau als voor de conferentie als geheel, namelijk een 7,6 (N=1608). 107 mensen (7%) geven dit onderdeel een onvoldoende.

Enkele citaten ter toelichting:

'Een 4. Doel is niet bereikt. Het gesprek was niet heel open. Het leek alsof de vraag waar het kind moest wonen het belangrijkste onderwerp was, maar is dat wel zo? Ik denk dat dit gezelschap meer baat zou hebben met een onafhankelijke, objectieve, prominente gespreksleider.'

'Een 7. Er is een transparant plan gemaakt. Jammer dat de cliënt zelf weinig inbreng had.'

'Een 8. Inzet, positieve energie was voelbaar. Alleen kostte het soms moeite om open vragen te stellen en de 'hoofdpersonen' aan het woord te laten, geduld daarvoor op te brengen. Er kwamen wel veel ideeën en boven mijn verwachting concrete afspraken.'

'Een 8. Ik heb het idee dat het zinvol is geweest, er zijn concrete afspraken gemaakt en er is een evaluatie afgesproken.'

'Een 9. Het was een open ongedwongen sfeer, waarin zowel door de hulpverleners als door het netwerk goed open gesproken werd.'

7.5 Waardering plan

Het doel van de Eigen Kracht-conferentie is het maken van een plan. De meeste respondenten afkomstig uit de familie en het sociaal netwerk vinden dat er genoeg mensen aanwezig waren om een plan te maken, namelijk 93% van de ondervraagden (N=1691). Het plan wordt gemiddeld met een 7,8 gewaardeerd, een score vergelijkbaar met vorige jaren. 61 mensen (4%) van de 1.593 respondenten die deze vraag hebben beantwoord geven een onvoldoende.

Enkele citaten:

'Een 5. Ik realiseer me dat dit het hoogst haalbare was. Er blijft veel vijandigheid wat geen goed uitgangspunt is voor verbeteringen.'

'Een 6. Geef iets duidelijker aan wat de bedoeling is van sommige punten over schema's tijden en maak een lijst met duidelijkheid voor de personen die er zijn.'

'Een 7. Ik heb het idee dat er mogelijkheden onbenut zijn gebleven, maar er is wel een goed punt bedacht.'

'Een 7. Best haalbaar, maar het ideale is er nog niet.'

'Een 8. Ik denk dat er voldoende geregeld is om de leefbaarheid te waarborgen.'

'Een 8. Door dit plan ontstaat er duidelijkheid in mijn situatie en je weet waarvoor zo een plan staat en dat het uitvoerbaar is.'

7.6 Waardering coördinator

De Eigen Kracht-coördinator is degene die de deelnemers bij elkaar brengt en de conferentie organiseert. Hoe kijken de deelnemers aan de conferentie tegen deze persoon aan? Deze vraag is door 1.627 personen beantwoord. 37 personen oftewel 2% geeft een onvoldoende. Het gemiddelde rapportcijfer is een 8,1.

De volgende citaten illustreren de gegeven cijfers:

'Een 3. Met minimale inzet. Wat hij heeft gedaan kon ieder van ons ook wel.'

'Een 7. Duidelijke info, goed met kinderen gesproken, tempo in begin te laag, maar paste dat later aan, had eerder mogen optreden t.o.v. BJZ die eerst niet wilde komen.'

'Een 8. Vriendelijk, beleefd, alleen had de uitleg met name over de concreetheid van het plan wat beter mogen zijn.'

'Een 9. Prachtig, de betrokkenheid, aardsheid 'gewoon', lichtheid en ernst waar nodig, heel zorgvuldig maar niks té.'

'Een 9. Hij doet goed zijn werk door iedereen warm en kalm te benaderen en iedereen er bewust van te maken dat iedereen spreken mag.'

7.7 Waardering professionele aanmelder

Gevraagd is aan de familieleden of de aanmelding is gedaan door een professionele hulpverlener en zo ja, welk rapportcijfer men dan aan de aanmelder wil geven. 968 personen (59%) zeggen dat de aanmelding door een professional is gedaan, 385 personen (23%) zeggen van niet en 290 personen (18%) weten het niet. Alleen als de zaak door een professionele aanmelder is aangemeld, hebben de respondenten een rapportcijfer gekregen. Gemiddeld geven zij het rapportcijfer 7,2, een lichte stijging in vergelijking met 2007 (cijfer: 6,9). 74 mensen geven een onvoldoende.

Enkele toelichtingen op deze cijfers:

'Een 5. Jeugdzorg verzorgde aanmelding, maar wist zelf nauwelijks hoe Eigen Kracht werkt en gaf verkeerde info. Aanvraag heeft maand geduurd terwijl alleen naam en telefoonnummer doorgegeven hoefde te worden.'

'Een 8. Ik heb het gevoel dat ze eerlijke antwoorden hebben gegeven, de gesprekken verliepen vlot.'

'Een 8. De aanmelders hebben de problematiek en urgente behoeften duidelijk neergezet.'

7.8 Overige opmerkingen en suggesties

Aan het einde van de vragenlijst hebben de deelnemers de gelegenheid een afsluitende opmerking te maken. De suggesties hebben met name betrekking op de voorbereiding voor de conferentie, het uitnodigingsbeleid, het al dan niet aanwezig zijn van een professional bij het besloten deel en verbetering van de nazorgactiviteiten. Daarnaast benut een aantal respondenten de gelegenheid om nogmaals de tevredenheid over de conferentie (of juist niet) uit te spreken.

Belangrijkste suggesties, in willekeurige volgorde:

- Heel concreet de voorgeschiedenis schetsen, zodat iedereen op de hoogte is;
- Coördinator moet betrokken blijven bij gezin;
- Meer druk op mensen kunnen uitoefenen om zich aan afspraken uit het plan te houden;
- Duidelijk maken van wie uitnodiging voor conferentie afkomstig is;
- Van tevoren zeggen dat er een tevredenheidformulier moet worden ingevuld;
- Geen avondsessies met kinderen erbij, te onrustig;
- Ook een deskundige aanwezig laten bij het besloten deel;
- Voordat naar het besloten deel wordt overgegaan duidelijk maken wie de voorzitter wordt;
- Conferentie niet eindeloos laten duren, tijdslimiet stellen;
- Van tevoren goed bekijken of de ruimte wel geschikt is voor een bijeenkomst;
- Meer reclame voor Eigen Kracht.

Enkele citaten:

'Het zou prettig zijn als op de uitnodiging voor deze bijeenkomst had gestaan door wie de organisatie Eigen Kracht was benaderd om dit te gaan organiseren. Dat was ons als school eerst onduidelijk.'

'Het was achteraf beter geweest dat bij het besloten deel ook een deskundige aanwezig was geweest.'

'Ik vond dit voortreffelijk en bemoedigend en zal anderen met zulk probleem adviseren ook zo'n hulp aan te vragen.'

'Het werkt storend dat de kinderen erbij waren. Moeder was drukker met de kinderen dan dat ze kon concentreren op het gesprek. Misschien als ze ouder zijn, dat dit beter werkt, maar deze waren te jong (3 maanden, 2, 5 en 7 jaar).'

'Alle betrokkenen goed motiveren om te komen, omdat je anders zoveel woorden en gedachten over diegene verspilt. Duurde te lang. De hoofdpersoon zat er alleen nog maar een beetje bij op het laatst.'

'Ik ben blij met de conferentie omdat we over onze problemen konden praten. We willen een toekomst voor de kinderen. Na conferentie mis ik begeleiding. Mijn man werkt niet mee aan plan. Wie kan hem onder druk zetten?'

'Ik vind het een prachtig streven, maar zijn de problemen niet té groot voor ons om te dragen? Ik had van tevoren wel graag willen weten hoe ernstig het was.'

'Aantal familieleden en vrienden vonden het gek dat er 'zomaar' een telefoontje kwam vanuit de Eigen Kracht Centrale. Misschien toch beter om eerst een briefje te versturen dat we ermee bezig waren en een telefoontje van de coördinator konden verwachten. Dan was het waarschijnlijk iets rustiger aangekomen bij een aantal mensen.'

'Ik hoop dat de coördinator na verloop van tijd opnieuw contact opneemt met de betrokkenen om na te gaan hoe e.e.a. heeft gewerkt. Wat gebeurt er als afspraken niet zijn gelukt e.d.?'

'Laat families eerst onderling hun ruzies bijleggen. Staat erg onprofessioneel voor de andere familie.'

'Misschien voor de conferentie een uitleg op papier van de situatie en wat er wordt verwacht. Conferentie in de ochtend of middag laten plaatsvinden.'

'Wellicht had er ook een onafhankelijk raadgever bij kunnen zijn.'

'Dat er meer reclame betreffende Eigen Kracht moet komen.'

'Folder toesturen naar deelnemers over de Eigen Kracht en de verwachtingen.'

'Nodig geen kinderen uit voor een uren durende conferentie!!!'

'Zorg ervoor dat diegene voor wie het is er zelf ook achter staat. Anders wordt het lastig om te overleggen.'

'Nog een soort van evaluatie (volgend contact) als het gemaakte plan niet blijkt te werken of deels soort terugkoppeling van deze groep met Eigen Kracht-coördinator.'

'Misschien zou een technisch voorzitter voor het besloten gedeelte van buiten ook een optie zijn.'

8 Tevredenheid kinderen en jongeren

8.1 Inleiding

Aan kinderen en jongeren tot 18 jaar die hebben deelgenomen aan een Eigen Kracht-conferentie is een speciaal tevredenheidsformulier gegeven. Er zijn 402 formulieren verspreid, hiervan zijn er 218 geretourneerd, een respons van 54%. Dit is een lagere score dan in 2007, toen 65% van de formulieren werd geretourneerd.

8.2 Achtergrondkenmerken respondenten

Onder de respondenten zijn 101 jongens en 117 meisjes. De meesten (53%) hebben een leeftijd tussen de 13 en 18 jaar, gevolgd door kinderen van 5 tot 12 jaar (45%).

Op de vraag voor wie de Eigen Kracht-conferentie bedoeld was, antwoorden de respondenten als volgt:

Persoon	Aantal
Mijzelf	120
Broer/zus	89
Neef/nicht	40
Vriend/vriendin	26
Anders	57
<i>Totaal</i>	<i>332</i>

Het totaal aantal personen voor wie de conferentie werd gehouden is hoger dan het aantal respondenten, omdat een conferentie ook voor meerdere personen gehouden kan worden. Bij de categorie 'anders' wordt over het algemeen verwezen naar ouders, tantes en ooms of 'het gezin' als geheel.

8.3 De Eigen Kracht-conferentie

De kinderen en jongeren waarden de conferentie als geheel met het rapportcijfer 7,8 (N=205). Dit is hetzelfde rapportcijfer als in 2007. Er zijn vijf onvoldoende gegeven. Het laagste cijfer is een 1, het hoogste cijfer is een 10. Dit laatste cijfer is door 37 kinderen en jongeren gegeven.

'Een 6. Te lang, soms luisterde niet iedereen naar elkaar, het was voor anderen soms niet makkelijk (emotioneel). Er kwamen goede conclusies.'

'Een 6. Ik vond het leerzaam, maar erg langdradig en overbodig (sommige onderwerpen). En er vonden enkele agressieve uitingen plaats.'

'Een 8. Omdat er goede begeleiding was en omdat er een goed plan uit kwam.'

'Een 9. Ik ben erg tevreden over wat er is besproken.'

Tweederde van de ondervraagden (N=139) geeft aan zich tijdens de Eigen Kracht-conferentie geheel op het gemak te hebben gevoeld. Tien personen voelden zich helemaal niet op hun gemak en de overige 64 respondenten voelden zich soms wel en soms niet op het gemak tijdens de bijeenkomst. Ook over het besloten deel van de conferentie is men in meerderheid (N=168; 82%) tevreden. Acht ondervraagden zijn niet tevreden en 30 respondenten hebben hierover geen mening.

Driekwart van de jongeren (N=156) geeft aan dat er goed naar hen is geluisterd. Tien kinderen en jongeren vinden van niet en 43 respondenten hebben hierover geen mening.

8.4 Het plan

Er is de kinderen gevraagd een rapportcijfer voor het plan te geven. Zij geven het plan gemiddeld een 8,4 (N=197), een lichte stijging ten opzichte van 2007 (8,1). Er zijn 10 onvoldoendes gegeven.

Enkele citaten ter toelichting:

'Een 3. Het is wel wat ik wilde, maar weer terug bij af. Het is geen goede oplossing.'

'Een 7. Omdat ik denk dat het plan gaat helpen.'

'Een 8. We gaan dingen proberen, maar geen idee of het allemaal uitkomt.'

'Een 8. Met dit plan moet 't wel lukken, het is haalbaar, en er worden geen onmogelijke dingen van mij gevraagd.'

199 respondenten (96% van degenen die deze vraag hebben ingevuld) vonden dat er genoeg mensen waren om een plan te maken. 183 kinderen en jongeren (89% van degenen die deze vraag hebben beantwoord) zeggen dat er geen mensen naar de conferentie zijn gekomen die er achteraf beter niet hadden kunnen zijn.

8.5 De coördinator

Het merendeel van de kinderen en jongeren is tevreden over de Eigen Kracht-coördinator. Gemiddeld geven zij het rapportcijfer 8,5. In 2007 was dat een 8,3. Er zijn 7 onvoldoendes gegeven, maar er zijn er ook 67 die het rapportcijfer 10 hebben gegeven. Bij het beoordelen wordt gelet of de coördinator voor en tijdens de bijeenkomst de dingen goed uitlegde, een vriendelijk persoon was, niet te opdringerig was en goed heeft geluisterd.

'Een 7. Ze heeft goed geluisterd, en heeft gedaan wat ze kon doen om de familie bij elkaar te laten komen.'

'Een 9. Ze heeft me goed geholpen met de voorbereidingen en heeft me goed op de hoogte gehouden.'

'Een 10. Omdat alles goed ging. Het was rustig.'

8.6 Overige opmerkingen

Aan het eind van het formulier hebben de kinderen en jongeren de gelegenheid om nog een afsluitende opmerking te maken. Een enkeling maakt hier gebruik van.

‘Als ik het over mocht doen, had ik het weer precies zo gedaan!’

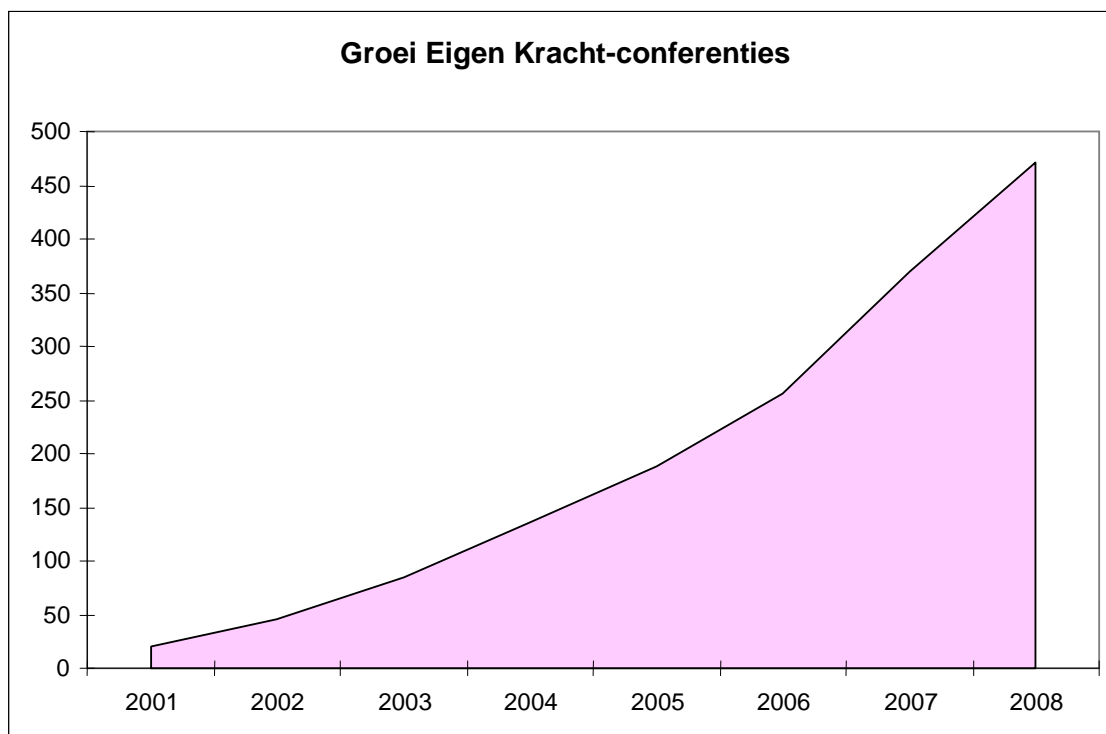
‘Ik vond dit goed, ook voor mij omdat ik een opleiding Sociaal Pedagogisch Werk doe en mij lijkt jeugd helpen ook wel leuk (probleemjeugd).’

9 Samenvatting en conclusies

9.1 Inleiding

Eigen Kracht is een besluitvormingsmodel waarin families zelf beslissen over wat zij nodig hebben aan hulp en steun om problemen van mensen in hun familie en vriendenkring te kunnen oplossen. Sinds de invoering van Eigen Kracht in 2001 neemt het aantal Eigen Kracht-conferenties jaarlijks toe. In 2008 waren er 602 aanmeldingen.

De onderzoekers hebben 471 zaken onderzocht die aan het eind van de onderzoeksperiode waren afgerond (respons: 94%). Dit rapport doet verslag van die afgeronde aanmeldingen.

Vanaf 2003 wordt in een jaarlijkse rapportage de stand van zaken opgemaakt. In deze jaarcijfers wordt beschreven wat de feitelijke gegevens rond aanmeldgedrag zijn, hoeveel conferenties er zijn gehouden, wat de resultaten en gang van zaken tijdens de conferenties zijn en hoe het na enkele maanden is gesteld met de uitvoering van de plannen. Na afloop van elke conferentie worden tevredenheidsenquêtes uitgedeeld aan alle betrokkenen. De uitkomsten van deze enquêtes zijn ook opgenomen in de jaarcijfers. In 2008 is nieuw dat er ook gevraagd is naar de mening van professionele aanmelders van zaken die de conferentiefase niet hebben bereikt.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden door analyse van schriftelijke formulieren:

- een registratieformulier dat door Eigen Kracht-coördinatoren na afronding van een zaak is ingevuld;

- een follow up formulier dat door Eigen Kracht-coördinatoren enkele maanden na afloop van een zaak is ingevuld na contact met de meest betrokkenen;
- de tevredenheidsformulieren die door professionele aanmelders, familieleden/volwassen hoofdpersonen en kinderen zijn ingevuld;
- een formulier dat is ingevuld door de professionele aanmelders van zaken die de conferentiefase niet hebben bereikt.

In dit hoofdstuk worden eerst in de paragrafen 9.2 tot en met 9.8 de belangrijkste resultaten uit 2008 samengevat. In de laatste paragraaf (9.9) zijn deze resultaten afgezet tegen resultaten van eerdere jaren, zodat er ontwikkelingen en trends beschreven kunnen worden.

9.2 Aanmeldingen

In 2008 zijn er 471 zaken afgerond. Ruim 40% van deze zaken is afkomstig uit Noord-Holland en dan vooral uit de regio Amsterdam. Ook uit Overijssel met als belangrijkste plaatsen Enschede, Zwolle en Kampen en Zuid-Holland met daarbinnen als belangrijkste plaats Rotterdam zijn relatief veel zaken afkomstig.

De meeste aanmelders (78%) zijn beroepsmatig bij de hoofdpersoon betrokken. Deze professionele aanmelders laten een grote variëteit aan organisaties zien. Medewerkers van organisaties op het gebied van jeugdzorg (BJZ en Zorgaanbieders Jeugdzorg) en MEE zijn de getalsmatig belangrijkste professionele aanmelders met resp. 50%, 17% en 12% van de professionele aanmelders. Daarnaast zijn er in 2008 aanmeldingen geweest van onder andere het maatschappelijk werk, gemeenten en scholen. Van de aanmeldingen van Bureau Jeugdzorg (BJZ) is bijna tweederde (63%) van de jeugd-bescherming en bijna een derde (32%) van de afdeling vrijwillige hulpverlening. In 22% van de gevallen was de aanmelder geen professional, maar de hoofdpersoon zelf of een familielid.

De meerderheid van de gezinnen heeft enkele jaren hulpverlening, maar 10% heeft tot dusverre nog geen gebruik gemaakt van de diensten van hulpverleners. Ook is er een categorie van 21% die zich meer dan vijf jaar in het hulpverleningscircuit bevindt.

Pedagogische onmacht/verwaarlozing, gedragsproblemen van het kind en echtscheidingsperikelen zijn de belangrijkste achtergrondproblemen van de aangemelde zaken waar (ook) kinderen bij betrokken zijn. Vaak is er sprake van een cumulatie aan problemen. Gemiddeld spelen er drie problemen per aanmelding. Bij de zaken die alleen volwassenen betreffen komen problemen op het gebied van financiën, huisvesting en zelfstandigheid meer naar voren.

Per aanmelding zijn drie vragen geformuleerd als basis voor de te houden Eigen Kracht-conferentie. Deze vragen hangen samen met de achtergrondproblematiek. Veel vragen gaan over opvoeding en de toekomstige woonplek. Ook vragen over het gedrag van het kind en de omgangsregeling bij echtscheidingszaken zijn aan de orde.

Bij de aanmeldingen uit 2008 gaat het om de problematiek en vragen van 699 kinderen en 315 volwassen hoofdpersonen. Ruim 40% van de kinderen is tussen de 13 en 18 jaar oud. Het gaat in ongeveer gelijke mate om jongens en meisjes. Ruim de helft is Nederlands, de rest heeft een gevarieerde niet-Nederlandse achtergrond.

Surinaams, Turks, Marokkaans, Antilliaans en Ghanees vormen daarbij de grootste groepen, maar er zijn ook veel kinderen met een andere achtergrond. Ruim twee derde van de kinderen woont thuis bij (beide of één van) de ouders.

De volwassen hoofdpersonen zijn vaak vrouwen tussen de 26 en 40 jaar oud; tweederde van de volwassen hoofdpersonen is van het vrouwelijk geslacht. Ongeveer 60% heeft een Nederlandse achtergrond. Bijna twee derde woont zelfstandig, 22% bij ouders, familie of vrienden en de resterende 16% woont in een opvanghuis, een crisiscentrum of een begeleid wonen project.

De aanmeldingen uit de Randstad (Noord-Holland/Amsterdam, Zuid-Holland/Rotterdam) zijn voor bijna 80% afkomstig van niet-Nederlandse gezinnen. Voor de andere provincies geldt dit voor ongeveer een kwart van de zaken. Aangemelde zaken waarbij 3 of meer kinderen tegelijk betrokken zijn, zijn bijna allemaal niet-Nederlandse gezinnen.

9.3 Resultaat en verloop Eigen Kracht-conferenties

In 2008 leidde 34% van de aanmeldingen niet tot een conferentie waarin familie en bekenden bij elkaar kwamen om samen een plan te maken en werd de zaak afgerond in de activeringsfase. Deze 162 zaken zijn geregistreerd als 'fase 1 zaken'. Er kunnen meerdere redenen aan het niet doorgaan van de conferentie ten grondslag liggen. Het feit dat ouders en/of de kinderen niet wilden meewerken komt het meeste voor, gevolgd door weigering van de volwassen hoofdpersoon of een te klein netwerk. Bij circa een derde van de aanmeldingen werd een andere oplossing voor een probleem gevonden of werd de aanmelding ingetrokken.

De Eigen Kracht coördinatoren hebben in de activeringsfase contact gehad met 1.054 personen, dat is gemiddeld 6,5 persoon per fase 1 zaak. Ondanks het feit dat het niet tot een Eigen Kracht-conferentie is gekomen, noemt ongeveer een derde van de aanmelders positieve effecten van de inzet van Eigen Kracht op hun werk en/of de hoofdpersoon.

In 66% van de gevallen leidde de aanmelding wel tot een Eigen Kracht-conferentie, de zogenaamde conferentiefase of fase 2 zaken. 60% van deze conferenties vond binnen twee maanden na aanmelding plaats, 84% binnen drie maanden.

In totaal hebben 4.224 personen deelgenomen aan de 309 Eigen Kracht-conferenties. Dit aantal is met uitzondering van de Eigen Kracht-coördinator en een eventueel aanwezige tolk. Bij de kleinste conferentie waren drie deelnemers aanwezig, de grootste telt 50 aanwezigen. Gemiddeld zijn er 13,6 personen per conferentie aanwezig geweest.

Van alle 309 onderzochte conferenties is het resultaat bekend:

- in 96% van de gevallen (N=296) zijn familie en netwerk er in geslaagd het over een plan eens te worden en dit plan op te schrijven. In de zaken waarin goedkeuring van een professionele aanmelder nodig was, zijn vrijwel alle plannen door hen als veilig geaccepteerd.
- in 3% van de gevallen (N=9) is het plan nog in de maak.
- in vier gevallen (1%) is het niet tot een plan gekomen en is de zaak teruggegeven aan de aanmelder.

In driekwart van de plannen wordt om professionele hulp gevraagd. In de meeste plannen wordt een evaluatiemoment opgenomen en wordt ook een moment afgesproken waarop betrokkenen weer bijeen zullen komen als de afspraken uit het plan niet uitgevoerd worden.

9.4 Vergelijking zaken wel en niet Eigen Kracht-conferentie

Aanmeldingen van professionele instanties leiden in vergelijkbare mate tot een conferentie als meldingen vanuit de familie- of hoofdpersoon zelf: gemiddeld rond de 66%. Tussen professionele aanmelders zijn er echter grote verschillen in de mate waarin de meldingen tot conferenties leiden. De variëteit zit vooral bij de kleinere en nieuwe groepen aanmelders als scholen, gemeenten, consultatiebureaus en ouderenorganisaties. Van de getalsmatig belangrijkste groepen professionele aanmelders (Bureau Jeugdzorg, MEE en Zorgaanbieders Jeugdzorg) is het aandeel fase 2 conferenties ten opzichte van het aantal meldingen vergelijkbaar, tegen de 70%.

Naar achtergrondproblematiek is er geen duidelijke relatie met het al dan niet doorgaan van de conferentie te leggen. Zowel bij de fase 1 als fase 2 zaken zijn pedagogische onmacht, gedragsproblematiek en echtscheidingsperikelen de meest genoemde problemen. Ook wat betreft persoonlijke kenmerken van volwassenen en kinderen zijn er geen relevante verschillen tussen fase 1 en fase 2 zaken.

De provinciale verschillen zijn groot, niet alleen qua aantal meldingen, maar ook de mate waarin ze al dan niet tot een conferentie hebben geleid. De meldingen in Friesland, Flevoland en Utrecht hebben in 2008 het meest tot de conferentiefase geleid. Voor Gelderland, Groningen en Overijssel geldt dat in deze provincies de inzet van de Eigen Kracht-conferenties minder vaak tot een Eigen Kracht-conferentie hebben geleid. Noord- en Zuid Holland bevinden zich op het gemiddelde en voor de overige provincies zijn de aantallen te gering om hier uitspraken over te kunnen doen.

9.5 Follow-up

Bij 272 zaken (88%) is door de coördinator met één of meerdere mensen gesproken over de uitvoering van het tijdens de conferentie gemaakte plan. Daarbij is gestreefd naar een gesprek met de aanmelder en met de meest betrokken familieleden. De verschillende ondervraagde groepen oordelen ongeveer in dezelfde mate over de uitvoering van het plan. Ongeveer 40% van zowel de professionele aanmelders, de familieleden als de hoofdpersonen geeft aan dat de afspraken uit het plan in zijn geheel zijn uitgevoerd; gemiddeld 12% vindt dat de afspraken in zijn geheel niet zijn uitgevoerd. De rest van de plannen zijn gedeeltelijk uitgevoerd.

9.6 Tevredenheid professionele aanmelders

Aanmelders zijn in meerderheid tevreden over de Eigen Kracht-conferentie; zij geven gemiddeld het rapportcijfer 7,6. Ook over het plan zijn zij tevreden. Het plan wordt gemiddeld met een 7,3 gewaardeerd. Daarbij is voor hen belangrijk of het plan duidelijk is, veiligheid biedt en realistisch is.

Over de Eigen Kracht-coördinator en de regiomanager van Eigen Kracht is men over het

algemeen (zeer) tevreden. Coördinatoren krijgen gemiddeld een 7,9 en de regiomanagers een 8,2. Niet alle aanmelders hebben overigens contact gehad met de regiomanager. Aanmelders van zaken die niet tot een conferentie hebben geleid zijn iets minder tevreden, maar geven de regiomanager en de Eigen Kracht-coördinator toch ruime voldoendes: respectievelijk een 7,9 en een 7,6.

9.7 Tevredenheid volwassen deelnemers uit familie en sociaal netwerk

De aanwezige familieleden bij conferenties zijn vooral ouders, ooms en tantes, grootouders. Ook vrienden en kennissen zijn goed vertegenwoordigd. Vrijwel iedereen vindt dat men vooraf goed geïnformeerd is door de coördinator over het doel van Eigen Kracht, het onderliggende probleem en de procedure tijdens de conferentie. De grote meerderheid van de ondervraagden vindt dat men goed heeft kunnen meewerken aan een oplossing en dat alles gezegd kon worden. Deze tevredenheid uit zich ook in het gemiddelde rapportcijfer van 7,7. Het plan krijgt gemiddeld een 7,8. Het rapportcijfer voor de Eigen Kracht-coördinator is een 8,1 en in het geval dat de aanmelding is gedaan door een professional krijgt deze het rapportcijfer 7,2.

9.8 Tevredenheid deelnemende kinderen en jongeren

Ook de kinderen en jongeren zijn in meerderheid tevreden over de bijeenkomst die zij hebben bijgewoond. Vaak draaide de conferentie om hen. Gemiddeld geven zij een 7,8 als rapportcijfer. Slechts een enkeling is ontevreden. Bijna iedereen vindt dat hij of zij heeft kunnen zeggen wat gezegd moest worden. Ook voelde vrijwel iedereen zich overwegend op zijn gemak, zowel tijdens het open als besloten deel.

De kinderen en jongeren geven het plan gemiddeld een 8,4 en de coördinator een 8,5.

9.9 Conclusies en trends

Als we de resultaten van 2008 vergelijken met de jaarcijfers van 2007⁵ valt een aantal trends op:

Verdere stijging aantal Eigen Kracht-conferenties, maar groei vooral bij fase 1 zaken.

Het totaal aantal aangemelde (en geregistreerde) zaken is tussen 2007 en 2008 toegenomen van 370 naar 471, een stijging van 27%. Deze groei is minder sterk dan de afgelopen jaren.

Het aantal aangemelde zaken dat ook daadwerkelijk tot een conferentie leidde (de fase 2 zaken) steeg van 270 naar 309 zaken, een groei van 15%. Het aantal aanmeldingen dat niet tot een conferentie leidde (de fase 1 zaken) steeg harder: van 99 naar 162, een groei van 64%. Dat er in een deel van de zaken die in de activeringsfase worden afgerond, positieve effecten zijn van de inzet van Eigen Kracht, blijkt uit de informatie die dit jaar voor het eerst verzameld is onder aanmelders.

⁵ Zie Gramberg, 2008

Op basis van de nu bekende gegevens gaat het om circa eenderde van de zaken, maar er is een hogere respons nodig en nader onderzoek om daar met meer zekerheid uitspraken over te kunnen doen.

Bij de stijging van het aantal fase 1 zaken is enige toelichting op zijn plaats. De groei van het aantal fase 1 zaken heeft vermoedelijk te maken met twee factoren. Allereerst zijn er een groot aantal nieuwe aanmelders van buiten de jeugdzorg. Zij komen uit sectoren waarin de Eigen Kracht-conferentie nog nieuw is. Het percentage fase 1 zaken onder deze nieuwkomers is relatief hoog.

Vermoedelijk is ook van invloed dat Eigen Kracht-coördinatoren in 2008 vaker informatie aan gezinnen hebben gegeven over Eigen Kracht. Uit een steekproef blijkt dat een aantal van deze informatieve gesprekken zijn geregistreerd als fase 1 zaak, waardoor er enige 'vervuiling' van het fase 1 bestand is opgetreden. Om dit in 2009 te voorkomen zijn afspraken met de Eigen Kracht *Centrale* gemaakt.

Spreiding Eigen Kracht-conferenties groot; regio Amsterdam steeds dominanter

In 2008 zijn in alle provincies aanmeldingen van Eigen Kracht-conferenties geweest, hoewel het aantal in Drenthe, Zeeland en Limburg zeer beperkt was. In vergelijking met 2007 nam het aantal afgeronde zaken in Groningen en Friesland relatief sterk af. In Groningen heeft dit te maken met het uitblijven van financiële middelen in het beging van 2008.

In Flevoland, Zuid-Holland en Noord Brabant stabiliseerde het aantal afgeronde zaken. In Overijssel, Gelderland, Utrecht en Noord-Holland nam het aantal aanmeldingen relatief sterk toe.

Inmiddels is Noord-Holland verantwoordelijk voor 41% van de aanmeldingen, in 2007 was dit 33%.

De verschillen *binnen* de provincies zijn ook groot. Zo komt het positieve saldo van Noord-Holland voor een groot deel voor rekening van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam. In Zuid Holland is onder andere Bureau Jeugdzorg Stadsregio Rotterdam een belangrijke aanmelder. Uit andere delen van deze provincies worden veel minder zaken aangemeld. De lijst met woonplaatsen van de minderjarige en meerderjarige hoofdpersonen maakt duidelijk waar - ook binnen provincies met veel aanmeldingen - de 'witte vlekken' zitten. Zo is in Zuid-Holland de afwezigheid van de regio Den Haag/Leiden opvallend. Hetzelfde geldt voor de stad Utrecht.

Groei van het aantal deelnemers

Het gemiddeld aantal deelnemers per conferentie zakte in de eerste jaren dat de Eigen Kracht-conferenties gehouden werden totdat het meerdere jaren stabiel bleef rond de 12,8 personen. In 2008 heeft een lichte stijging naar 13,6 personen plaats gevonden. Dit heeft vermoedelijk te maken met de stijging van Eigen Kracht-conferentie in de agglomeratie Amsterdam, waar de meerderheid van de aangemelde gezinnen van buitenlandse komaf is. Conferenties voor hoofdpersonen met een niet-Nederlandse achtergrond hebben gemiddeld een hoger aantal deelnemers dan de overige conferenties.

Groei in variëteit van de aanmelders en meer aanmeldingen door families

Eigen Kracht werd eerst alleen in de jeugdzorg ingezet. Inmiddels neemt het aantal aanmeldingen uit andere sectoren toe, ook consultatiebureaus, ouderenorganisaties, gemeenten, bureaus voor schuldhulpverlening en het maatschappelijk werk meldt aan. Dit jaar zijn er relatief veel aanmeldingen geweest vanuit gemeenten en ouderenorganisaties, waarschijnlijk in verband met de invoering van de WMO.

Deze aanmeldingen hebben echter veel minder vaak dan gemiddeld geleid tot een conferentie.

Het aantal aanmeldingen vanuit de jeugdzorg neemt absoluut nog steeds toe, maar relatief is het gedaald tot 52% van alle aanmeldingen (en tot 67% van de aanmeldingen door een instantie). Binnen de jeugdzorg is opvallend dat dit jaar veel meer aanmeldingen van de zorgaanbieders is gekomen. Ook valt op dat er meer aanmeldingen van de afdeling jeugdbescherming van Bureau Jeugdzorg zijn gekomen dan in eerdere jaren. Er was een trend dat met name de 'vrijwillige' aanmeldingen van BJZ toenamen, maar die ontwikkeling heeft zich in 2008 niet voortgezet.

In 2008 komt 22% van de aanmeldingen niet van een instantie, maar is het initiatief tot de aanmelding genomen door een familielid of de hoofdpersoon zelf. Vorig jaar bedroeg dit aandeel 14% en in 2006 ging het om 9% van de aanmeldingen. De groei ze zich dus voort.

Toename van aantal aanmeldingen voor (ook) volwassenen

Samenhangend met de groei van het aantal aanmeldingen van buiten de jeugdzorg neemt het aantal conferenties waar ouders met kinderen of waar helemaal geen kinderen bij betrokken zijn toe. Het aantal volwassenen dat in 2008 als hoofdpersoon werd aangemeld voor een Eigen Kracht-conferentie verdrievoudigde ten opzichte van 2007: van 95 naar 315 personen. Het aantal conferenties voor uitsluitend volwassenen stabiliseerde zich op 40 aanmeldingen. Hiervan gingen er wel meer dan in 2007 door als conferentie (van 25 naar 32 conferenties). Conferenties met alleen volwassen hoofdpersonen hebben meestal een wat andere thematiek dan conferenties waar alleen kinderen, of kinderen én volwassenen bij betrokken zijn. Zo spelen vragen rondom zelfstandigheid, werk, financiën en huisvesting een belangrijker rol dan bij conferenties met (ook) minderjarigen.

Resultaten conferentie en tevredenheid stabiel

Net als in vorige jaren zijn vrijwel alle conferenties afgesloten met een plan dat, indien van toepassing, als veilig en uitvoerbaar is gekwalificeerd door de aanmelder.

Bij de zaken waar in het plan staat dat een hoofdpersoon van verblijfplaats verandert (27% van de Eigen Kracht-conferenties), blijkt ook in 2008 een trend naar minder intensieve vormen van zorg.

Een kwart van de families maakt een plan waarin alleen zichzelf taken vervullen; driekwart meent enige hulp of steun van professionals nodig te hebben.

De tevredenheid van aanmelders, familie en kinderen/jongeren is op een vergelijkbaar niveau met de voorafgaande jaren. Op alle punten worden ruime voldoende (boven het rapportcijfer 7,5) gegeven. Het plan scoort bij familieleden en professionele aanmelders hetzelfde als de conferentie, kinderen waarderen het plan net iets beter dan de conferentie. Uit de tevredenheid komt naar voren dat de conferenties door de meeste mensen als veilig en prettig worden beschouwd. Men heeft het gevoel alles te kunnen zeggen wat er gezegd moet worden en voelt zich op zijn gemak, zowel tijdens het open als besloten deel. De waardering voor de coördinatoren is hoog. Betrokkenen waarderen de zorgvuldige voorbereiding en de informatievoorziening vooraf.

Enkele maanden na afloop van de conferentie blijkt dat het plan geheel of deels is uitgevoerd volgens circa 80% van de diverse categorieën ondervraagden (aanmelders, familieleden, volwassen hoofdpersonen, kinderen en jongeren).